

Univerzita Pardubice
Dopravní fakulta Jana Pernera

Problematika bezpečnosti dopravy v kontextu
s přepravou nebezpečných věcí

Jaroslav Toman

Bakalářská práce

2013

Univerzita Pardubice
Dopravní fakulta Jana Pernera
Akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jaroslav Toman**
Osobní číslo: **D10093**
Studijní program: **B3709 Dopravní technologie a spoje**
Studijní obor: **Dopravní management, marketing a logistika**
Název tématu: **Problematika bezpečnosti dopravy v kontextu s přepravou nebezpečných věcí**
Zadávající katedra: **Katedra dopravního managementu, marketingu a logistiky**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Úvod

1. Rozbor právního rámce vztahujícího se k přepravě nebezpečných věcí
2. Analýza technicko-provozních aspektů souvisejících s přepravou nebezpečných věcí
3. Problematika odborné způsobilosti osob podílejících se na přepravách nebezpečných věcí
4. Syntéza získaných údajů a návrh doporučení pro zvýšení bezpečnosti

Závěr

UPA054826

Rozsah grafických prací: **dle doporučení vedoucího**
Rozsah pracovní zprávy: **40 - 50 stran**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**
Seznam odborné literatury:
dle pokynů vedoucího práce

Vedoucí bakalářské práce: **doc. Ing. Ivo Drahotský, Ph.D.**
Katedra dopravního managementu, marketingu
a logistiky

Datum zadání bakalářské práce: **30. listopadu 2012**
Termín odevzdání bakalářské práce: **31. května 2013**

prof. Ing. Bohumil Culek, CSc.
děkan

L.S.

prof. Ing. Vlastimil Melichar, CSc.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2012

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 17. 5. 2013

Jaroslav Toman

Poděkování:

Na tomto místě bych chtěl poděkovat doc. Ing. Ivu Drahotskému, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a připomínky, které mi poskytl při zpracování mé bakalářské práce. Dále bych rád poděkoval Policejnímu prezídiu ČR za poskytnuté materiály o nehodovosti vozidel ADR, které byly nezbytné pro vypracování analytické části této práce.

ANOTACE

Práce je tematicky zaměřena na bezpečnost dopravy u vozidel přepravujících nebezpečné věci dle Dohody ADR. Pojednává též o analýze nehodovosti vozidel ADR v letech 2008 - 2012 a o návrzích na opatření zvýšení bezpečnosti, které by měly přispět ke snížení možných rizik v tomto segmentu dopravy.

KLÍČOVÁ SLOVA

bezpečnost v dopravě, nehodovost vozidel ADR, bezpečnostní poradce, Dohoda ADR, nebezpečné věci, školení řidičů ADR

TITTLE

The issues of traffic safety within the context of the transport of dangerous goods

ANNOTATION

The work is focused on the traffic safety of vehicles carrying dangerous goods according to ADR.

It also deals with the analysis of accidents of ADR vehicles in 2008 - 2012 and proposals for measures to improve safety, which should help to reduce potential risks in the transport segment.

KEYWORDS

security of transport, ADR vehicle accidents, security advisor, ADR agreement, dangerous goods, ADR driver training

Obsah

ÚVOD.....	9
1 ROZBOR PRÁVNÍHO RÁMCE VZTAHUJÍCÍHO SE K PŘEPRAVĚ NEBEZPEČNÝCH VĚCÍ.....	10
1.1 Evropská dohoda o mezinárodní silniční přepravě nebezpečných věcí	10
1.2 Vnitrostátní právní předpisy	12
1.2.1 Zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě ve znění pozdějších předpisů	12
1.2.2 Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech ve znění pozdějších předpisů	13
1.2.3 Zákon č. 434/2005 Sb., o chemických látkách a chemických směsích	13
1.2.4 Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech ve znění pozdějších předpisů	14
1.3 Směrnice EU vztahující se k přepravě nebezpečných věcí	14
1.3.1 Směrnice Rady č. 2008/68/ES.....	15
1.3.2 Směrnice Rady č. 98/91/ES	15
1.3.3 Směrnice Rady č. 95/50/ES.....	16
1.3.4 Směrnice Rady č. 96/35/ES	16
2 ANALÝZA TECHNICKO-PROVOZNÍCH ASPEKTŮ SOUVISEJÍCÍCH S PŘEPRAVOU NEBEZPEČNÝCH VĚCÍ.....	17
2.1 Vývoj dopravních nehod vozidel ADR v letech 2008 - 2012	17
2.2 Porovnání DN vozidla ADR a běžného nákladního vozidla	21
2.3 Klasifikace nebezpečných věcí	22
2.4 Všeobecné podmínky značení vozidel a kontejnerů	25
2.5 Způsob přepravy nebezpečných věcí	30
2.6 Balení a značení přepravovaných věcí	31
2.7 Všeobecná ustanovení o nakládce, vykládce a manipulaci	33
2.8 Všeobecné požadavky na konstrukci a schvalování vozidel	36

2.9	Vliv konstrukce cisterny na bezpečnou jízdu vozidla	39
2.10	Pokyny pro dodržení bezpečnosti plnění a vyprazdňování cisteren	41
3	PROBLEMATIKA ODBORNÉ ZPŮSOBILOSTI OSOB PODÍLEJÍCÍCH SE NA PŘEPRAVÁCH NEBEZPEČNÝCH VĚCÍ	42
3.1	Školení řidičů	42
3.2	Průvodní dokumenty	43
3.3	Kontroly státního odborného dozoru.....	44
3.4	Zákazy jízd.....	44
3.5	Povinné přestávky řidičů	45
3.6	Specifika provozu a povinnosti subjektů podílejících se na přepravě nebezpečných věcí	47
4	SYNTÉZA ZÍSKANÝCH ÚDAJŮ A NÁVRH DOPORUČENÍ PRO ZVÝŠENÍ BEZPEČNOSTI	48
4.1	Zhodnocení bezpečnosti dopravy vozidel ADR	48
4.2	Návrh na úpravu zákona č. 361/2000 Sb. § 7 odst. c).....	49
4.3	Návrh na rozšíření výuky v autoškolách o problematiku ADR.....	50
4.4	Návrh na výstavbu separovaných parkovacích ploch pro vozidla ADR.....	52
	ZÁVĚR	54
	SEZNAM LITERATURY	55
	SEZNAM TABULEK	57
	SEZNAM OBRÁZKŮ.....	58
	SEZNAM ZKRATEK	59
	SEZNAM PŘÍLOH	60

ÚVOD

Lidé mají neustálou potřebu přemisťovat věci a sebe samotné na jiná místa, ať už nejpřirozenějším způsobem, což je chůzí nebo moderními dopravními prostředky. Žijeme v 21. století, ve kterém je motorizace a mechanizace dopravy na takové úrovni rozmachu, že je neodmyslitelnou součástí lidského konání a s každým dalším dnem se nároky na její flexibilitu a využití zvyšují. S tímto růstem požadavků se mnohdy stává lidský faktor slabým článkem a dochází k dopravním nehodám, a proto musí být zavedena opatření k eliminaci těchto negativních dopadů, ke kterým dochází na pozemních komunikacích.

Když už tedy uvedeme nějaké těleso do pohybu, je nejen zapotřebí zajistit koordinaci směru jeho jízdy, ale také musíme být schopni toto těleso zastavit. Není-li tak učiněno, dochází často k dopravním nehodám.

Dnes jsou pozemní komunikace vozidly doslova přeplněné. Je důležité zajistit bezpečný a plynulý pohyb této ohromně pohybující se masy. Dostatečná způsobilost a schopnost řidiče ovládat vůz jsou základní předpoklady k bezpečné jízdě. Taktéž musíme brát v úvahu technický stav vozidla, vozovky a v neposlední řadě dodržování dopravních předpisů. Kromě základních dopravních předpisů existuje ještě celá řada specifík, které se váží k přepravě nebezpečných věcí. Kde jinde by měl být člověk více obezřetnější, než při přepravě zvláště nebezpečných věcí, které mohou mít fatální dopad na lidské životy a životní prostředí.

Tato bakalářská práce se bude zabývat problematikou bezpečnosti přepravy nebezpečných věcí podle Evropské dohody o mezinárodní silniční přepravě nebezpečných věcí ADR¹. Na tuto problematiku bude očima této bakalářské práce nahlíženo, jako na souhrn základních informací, které by měl nezalý člověk pojmout za své a být tímto seznámen s primárními požadavky, pravidly a právním rámcem Dohody ADR.

Cílem, a tedy hlavním výstupem práce bude syntéza získaných dat z analýzy současné nehodovosti vozidel podílejících se na přepravě nebezpečných věcí a následné návrhy doporučení pro zvýšení komplexní bezpečnosti v tomto segmentu dopravy.

¹ Accord Dangerous Route (Evropská dohoda o mezinárodní silniční přepravě nebezpečných věcí)

1 ROZBOR PRÁVNÍHO RÁMCE VZTAHUJÍCÍHO SE K PŘEPRAVĚ NEBEZPEČNÝCH VĚCÍ

Výrobní procesy nejrůznějších průmyslových odvětví potřebují pro svou produkci výrobků mnoho surovin, ať už v kapalném, plynném či pevném skupenství. Mnohdy jsou tyto suroviny nebezpečné jak pro člověka, tak i pro životní prostředí. Proto je při manipulaci s nimi důležité, dbát zvýšené opatrnosti. S rostoucím rozvojem průmyslové výroby roste ruku v ruce i hromadná přeprava nebezpečných materiálů, kterou si tato průmyslová odvětví žádají. Proto musí být stále více zpřísnovány právní předpisy, které upravují podmínky pro eliminaci možných rizik souvisejících s přepravou těchto materiálů. Ovšem, vše nezáleží jen na dodržování dopravních předpisů a zvláštních předpisů pro účastníky přepravy s nebezpečným materiálem, ale také na dodržování dopravních předpisů ostatních účastníků provozu. Všichni účastníci, kterých se přímo týká nebezpečná přeprava věcí, musí dodržovat hlavní předpis Dohodu ADR.

1.1 Evropská dohoda o mezinárodní silniční přepravě nebezpečných věcí

Tato významná mezinárodní dohoda o silniční přepravě nebezpečných věcí byla sjednána dne 30. září 1957 v Ženevě pod patronací EHK OSN². Dohoda vstoupila v platnost dne 29. ledna 1968. Je hlavním výchozím dokumentem, který upravuje pravidla pro silniční přepravu nebezpečných věcí v mezinárodní a vnitrozemské silniční přepravě a vztahuje se vždy na přepravu prováděnou po území nejméně dvou smluvních stran. Dohoda ADR je tedy dohodou mezi jednotlivými státy a neexistuje žádný nadnárodní orgán, který by mohl vynucovat dohled nad jejím dodržováním. Dohoda zaručuje smluvním státům, že veškerá přeprava nebezpečných věcí, která probíhá na jejich území, je prováděna za dodržování daných podmínek, tedy zajistí bezpečnost silničního provozu, ochranu osob a životního prostředí. Dále je v Dohodě ADR uvedeno třídění nebezpečných věcí, požadavky na přepravní obaly, na proškolené řidiče a na vozidla, která tyto věci přepravují a jejich správné označení. Nebezpečné věci jsou látky a také předměty, které mohou pro svoji povahu, vlastnosti nebo stav v souvislosti s jejich přepravou ohrožovat bezpečnost osob, zvířat a věci nebo životní prostředí.

² Evropská hospodářská komise Organizace spojených národů

Dále pak Dohoda ADR vymezuje pojmy přepravní obal, nebezpečný odpad a chemické látky. Každý z těchto předpisů má své vlastní specifické kritérium pro zařazení a také rozdílný způsob třídění podle nebezpečnosti vlastností a každý je upraven danou právní normou.

Dohoda ADR je rozepsána do devíti částí, které jsou obsaženy ve dvou přílohách A a B. Příloha A obsahuje části 1 až 7, a zabývá se všeobecným ustanovením a ustanovením týkající se nebezpečných látek a předmětů. V příloze B jsou části 8 a 9, které se zabývají ustanovením o dopravních prostředcích a o přepravě. Dohoda ADR je otevřenou dohodou, tzn. přílohy A, B jsou vždy pozměněny vzhledem k měnícímu se technickému rozvoji. A výrazné změny jsou vydávány v lichých letech (např. ADR 2009, ADR 2011). Obě přílohy a jejich obsahy viz **tabulky č. 1 a 2.**³

Tabulka č. 1: Příloha A - Všeobecná ustanovení a ustanovení týkající se nebezpečných látek a předmětů

1. část	Všeobecná ustanovení	Upravuje rozsahu předpisu, výjimky a odchylky od předpisu, přechodná ustanovení, definice měrných jednotek, školení kompetentních osob přepravy, význam bezpečnostního poradce, bezpečnostní požadavky států, řešení přeprav evropskými tunely.
2. část	Klasifikace nebezpečných věcí	Stanovuje kritéria, podle kterých jsou nebezpečné věci zařazeny do jednotlivých tříd a tyto třídy popisuje.
3. část	Vyjmenování nebezpečných věcí	Zvláštní ustanovení a řešení přeprav tzn. „omezeného množství“ a „vyňatých množství“
4. část	Ustanovení o používání obalů a cisteren	Použití obalů IBC ⁴ , velkých obalů a cisteren. A dále pro podtlakové vyčerpávání odpadů.
5. část	Postupy při odesílání	Označení kusů, kontejnerů a dopravních jednotek. Obsahy průvodních dokladů.
6. část	Požadavky na konstrukci, zkoušení a značení obalů	Požadavky kladené na konstrukci, zkoušení a označení obalů IBC, velkých obalů, cisteren a kontejnerů.
7. část	Ustanovení o podmínkách přepravy, nakládky, vykládky a manipulace	Podmínky přepravy, manipulace, nakládky a vykládky.

Zdroj: <http://www.mdcz.cz>

³ Ministerstvo dopravy [online]. © 2006, [cit 2013-04-28]. Dostupné z: http://www.mdcz.cz/cs/Silnicni_doprava/Nakladni_doprava/adr/Preprava_nebezpecnych_veci.htm

⁴ Tuhé nebo flexibilní přepravní jednotky pro volně ložené látky, používané při přepravách nad 400 kg nebo 450 l. Nejvýše však mohou být IBC kontejnery do objemu 3 m³

Tabulka č. 2: Příloha B - Ustanovení o dopravních prostředcích a o přepravě

8. část	Požadavky na osádky vozidel jejich povinnou výbavu, provoz vozidel a průvodní doklady	Požadavky na označení dopravní jednotky, školení pro řidiče, hasičské přístroje, průvodní doklady, pomůcky pro osobní ochranu apod.
9. část	Požadavky na konstrukci a schvalování vozidel	Požadavky na základní konstrukci vozidel např. omezovače rychlosti, elektrická zařízení a jejich vedení, brzdový systém, roční technické prohlídky apod.

Zdroj: <http://www.mdcz.cz>

1.2 Vnitrostátní právní předpisy

V následujících podkapitolách je stručně pojednáno o základních právních předpisech, které se vztahují k přepravě nebezpečných věcí v silniční dopravě.

1.2.1 Zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě ve znění pozdějších předpisů

Prostřednictvím silniční dopravy je dovoleno přepravovat pouze ty nebezpečné věci, které jsou uvedeny v Dohodě ADR, kterou je ČR vázána, a to za podmínek v ní uvedené. Zákon dále přesně vymezuje povinnosti dopravců, odesílatelů a příjemců, státní odborný dozor nad plněním povinností a také sankce, které je možné udělit dopravcům a odesílatelům, při neplnění povinností plynoucích ze zákona. Dle Dohody ADR je Ministerstvo dopravy ČR oprávněno pověřit jak právnické osoby se sídlem na území ČR, tak fyzické osoby s trvalým pobytem na území ČR, výkonem činností, které souvisejí s Dohodou ADR. Povolení pro přepravu nebezpečných věcí lze udělit osobě na základě její písemné žádosti, která prokáže splnění technických podmínek a dále prokáže odbornou způsobilost k vykonávání požadovaných činností. Ministerstvo dopravy ČR může povolení k přepravě odebrat, pokud kompetentní osoba nedodrží podmínky stanovené v pověření, které jsou v souladu s Dohodou ADR.⁵

⁵ Zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě

1.2.2 Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech ve znění pozdějších předpisů

„Odpad je každá movitá věc, které se osoba zbavuje nebo má úmysl nebo povinnost se jí zbavit a přísluší do některé ze skupin odpadů uvedených v k tomuto zákonu.“⁶

Zákon upravuje předpisy a pravidla pro nakládání s odpady a na předcházení jejich vzniku při dodržování norem ochrany životního prostředí, ochrany lidského zdraví a trvale udržitelných zdrojů. Dále zákon upravuje práva a povinnosti osob v odpadovém hospodářství a působnost kompetentních orgánů veřejné správy. Působnost zákona je vztažena na veškeré druhy odpadu s následující výjimkou, jako jsou odpadní vody, radioaktivní odpady, odpady drahých kovů, odpady plastických trhavin, výbušnin, munice apod.

V tomto zákoně je dále uvedeno určování specifických vlastností odpadů, a to nebezpečnost odpadů, které musí být řádně označeny podle příslušných výstražných symbolů Dohody ADR. Zákon o odpadech dále rozšiřuje **vyhláška č. 381/2001 Sb.**, která se týká katalogu odpadů. Obsahuje seznamy nebezpečných odpadů, seznamy odpadů a států pro účely vývozu, dovozu a tranzitu odpadů a také postup při udělování souhlasu k vývozu, dovozu a tranzitu odpadů.⁷

1.2.3 Zákon č. 434/2005 Sb., o chemických látkách a chemických směsích

Zákon se týká výhradně chemických látek a přípravků, ale nepojednává o jejich přepravě různými druhy dopravy. V roce 2011 byl uveřejněn nový chemický **zákon č. 350/2011 Sb.**, který zcela nahrazuje **zákon č. 356/2003 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích**. Jeho úplné znění upravuje **zákon č. 434/2005 Sb.** Tento **zákon č. 350/2011 Sb.** vymezuje práva a povinnosti právnických osob a fyzických osob při výrobě, klasifikaci, zkoušení nebezpečných vlastností, balení, označování, uvádění na trh, používání, vývozu a dovozu chemických látek nebo látek obsažených ve směsích nebo předmětech.⁸

⁶ Zákon č. 185/2001 Sb. § 3 odst. 1

⁷ Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech

⁸ Zákon č. 434/2005 Sb., o chemických látkách a chemických směsích

1.2.4 Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech ve znění pozdějších předpisů

„Účelem tohoto zákona je chránit životní prostředí předcházením vzniku odpadů z obalů, a to zejména snižováním hmotnosti, objemu a škodlivosti obalů a chemických látek v těchto obalech obsažených v souladu s právem Evropských společenství. Tento zákon stanoví práva a povinnosti podnikajících právnických a fyzických osob a působnost správních úřadů při nakládání s obaly a uvádění obalů a balených výrobků na trh nebo do oběhu, při zpětném odběru a při využití odpadu z obalů a stanoví poplatky a ochranná opatření, opatření k nápravě a pokuty.“⁹

Na obalu zboží musí být označen materiál, z kterého je obal vyroben. Toto označení musí být provedeno v souladu s právem Evropských společenství. Zpětný odběr obalů zajišťuje osoba, která tento obal uvedla na trh. Pokud tato osoba neprokáže, že se z obalů na území ČR stal odpad, je povinna zajistit zpětný odběr obalů nebo odpadů z obalů. Zpětný odběr je prováděn na náklady osoby emitující tyto obaly na trh a ta je povinna dbát na četnost sběrných míst a jejich dobrou dopravní dostupnost.¹⁰

1.3 Směrnice EU vztahující se k přepravě nebezpečných věcí

Mezinárodní přeprava nebezpečného nákladu se řídí smlouvami příslušných mezinárodních orgánů. Tyto smlouvy podléhají neustálým aktualizacím, aby co nejpřesněji odpovídaly tempu růstu technického pokroku technologie přepravy a následnému zvyšování bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích. EU zahrnuje tato pravidla do takzvaných směrnic. Následující směrnice jsou důležitými právními nástroji vnitrostátní a mezistátní dopravy, které se vztahují na členské státy EU a upravují pravidla přepravy nebezpečných věcí, které se uskutečňují na jejich území.

⁹ Zákon č. 477/2001 Sb. § 1 odst. 1

¹⁰ Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech

1.3.1 Směrnice Rady č. 2008/68/ES

Směrnice o pozemní přepravě nebezpečných věcí

*„Tato směrnice se vztahuje na přepravu nebezpečných věcí po silnici, železnici nebo vnitrozemských vodních cestách uvnitř členských států nebo mezi nimi, včetně nakládky a vykládky, překládky z jednoho druhu dopravy na jiný a zastávek vynucených okolnostmi dopravy“.*¹¹

Přeprava nebezpečných věcí po silnici představuje značné riziko nehod. Proto by měla být přijata náležitá opatření, která zajistí, že tato přeprava bude uskutečňována za podmínek co nejvyšší bezpečnosti. Přeprava nebezpečných věcí mezi členskými státy a třetími zeměmi se povolí, jsou-li splněny požadavky Dohody ADR. Členské státy mohou regulovat nebo zakázat přepravu nebezpečných věcí přes svá území, ale jen výhradně z jiných důvodů, než je bezpečnost během přepravy. Směrnice ruší **směrnici č. 94/55/ES** o sblížení právních předpisů členských států týkajících se silniční přepravy nebezpečných věcí.¹²

1.3.2 Směrnice Rady č. 98/91/ES

Směrnice o motorových vozidlech a jejich přípojných vozidlech určených pro silniční přepravu nebezpečných věcí

Působnost směrnice se vztahuje na typy nákladních motorových vozidel a jejich přípojných vozidel, tedy na kategorie "N" a "O", která jsou používána pro přepravu nebezpečných věcí, vně členského státu nebo mezi těmito státy. Přesněji jsou tyto kategorie vozidel popsány ve **směrnici 70/156/EHS**, která podrobně pojednává o schvalování typu motorových vozidel a jejich přípojných vozidel. Vozidla musí odpovídat přesným technickým požadavkům, které směrnice nařizuje pro přepravy nebezpečných věcí.¹³

¹¹ *Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/68/ES* článek 1 odst. 1

¹² *Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/68/ES* [online]. [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <http://eurlex.europa.eu/Notice.do?mode=dbl&lng1=cs,cs&lang=&lng2=bg,cs,da,de,el,en,es,et,fi,fr,hu,it,lt,lv,mt,nl,pl,pt,ro,sk,sl,sv,&val=480236:cs&page=0>

¹³ *EUR - LEX Přístup k právu Evropské unie* [online]. [cit. 2013-05-01].

Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31998L0091:CS:NOT>

1.3.3 Směrnice Rady č. 95/50/ES

Směrnice o jednotlivých postupech kontroly při silniční přepravě nebezpečných věcí

Tato směrnice se vztahuje na kontroly prováděné členskými státy EU. Obsah této směrnice se vztahuje na kontroly vozidel přepravujících nebezpečné věci, která se účastní provozu na území členských států EU nebo na jejich území vjíždějí ze třetí země. Popisuje komplexní postup kontroly a obsahuje seznam položek, které musí být zkontrolovány u vozidel přepravujících nebezpečné věci.

Dále směrnice požaduje, aby zprávy o kontrolách motorových vozidel byly dostupné pro všechny orgány členských států EU. Směrnice se nevztahuje na právo členských států kontrolovat vozidla vnitrostátní a mezistátní přepravy nebezpečných věcí, která nepodléhají této směrnici. Další výjimkou, na kterou se účel směrnice nevztahuje, je přeprava nebezpečných věcí vozidel ozbrojených sil nebo vozidel, která spadají do jejich odpovědnosti.¹⁴

1.3.4 Směrnice Rady č. 96/35/ES

Směrnice o jmenování a odborné způsobilosti bezpečnostních poradců pro přepravu nebezpečných věcí po silnici, železnici a vnitrozemských vodních cestách

S podmínkami, které jsou stanoveny touto směrnicí, musí každý podnik členského státu provozující přepravu nebezpečných věcí nebo s touto přepravou související operace, jmenovat jednoho nebo více bezpečnostních poradců u každých zúčastněných stran přepravy. Mezi hlavní úkoly bezpečnostního poradce patří přispívat k předcházení možným rizikům při přepravě, nakládce, vykládce, balení apod., dále vlastní školení zaměstnanců podniku, dodržování postupů u kontrol týkající se přepravy.¹⁵

¹⁴ EUR - LEX Přístup k právu Evropské unie [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31995L0050:CS:NOT>

¹⁵ EUR - LEX Přístup k právu Evropské unie [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31996L0035:SK:HTML>

2 ANALÝZA TECHNICKO-PROVOZNÍCH ASPEKTŮ SOUVISEJÍCÍCH S PŘEPRAVOU NEBEZPEČNÝCH VĚCÍ

Cílem této kapitoly je obsáhnout veškerá ustanovení, kterými se musejí dílčí subjekty podílející se na přepravě nebezpečných věcí řídit. Budou zde komplexně popsány technicko-provozní požadavky, které jsou v praxi důrazně kladeny na dopravní prostředky přepravující nebezpečné věci. Součástí kapitoly bude také analýza DN¹⁶ v silničním sektoru přeprav ADR.

2.1 Vývoj dopravních nehod vozidel ADR v letech 2008 - 2012

Tato podkapitola se bude zabývat analýzou DN vozidel přepravujících nebezpečné věci. Je zde uveden vývoj DN v letech 2008 až 2012 v jednotlivých krajích ČR viz **tabulka č. 3**. DN jsou rozčleněny v následujících tabulkách dle několika hledisek, tj. dle krajů na jejichž území k DN došlo, dle příčin DN, dle typu vozu a skupenství přepravovaných látek a jejich případných úniků při DN.

Tabulka č. 3: Vývoj DN v jednotlivých krajích ČR v letech 2008 - 2012

Kraj	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
Praha	6	12	9	5	-
Středočeský kraj	17	15	13	23	12
Jihočeský kraj	13	1	2	3	4
Plzeňský kraj	10	11	12	13	10
Ústecký kraj	26	14	12	15	13
Královéhradecký kraj	12	3	5	1	4
Jihomoravský kraj	8	12	5	6	10
Moravskoslezský kraj	9	2	5	4	3
Olomoucký kraj	14	7	9	4	11
Zlínský kraj	8	4	7	6	6
kraj Vysočina	10	7	6	3	9
Pardubický kraj	4	2	5	6	3
Liberecký kraj	14	3	1	4	6
Karlovarský kraj	15	4	10	7	5
Celkem	166	97	101	100	96
Lehce zraněno	67	56	49	51	39
Těžce zraněno	36	22	14	29	18
Usmrceno	28	19	20	11	14

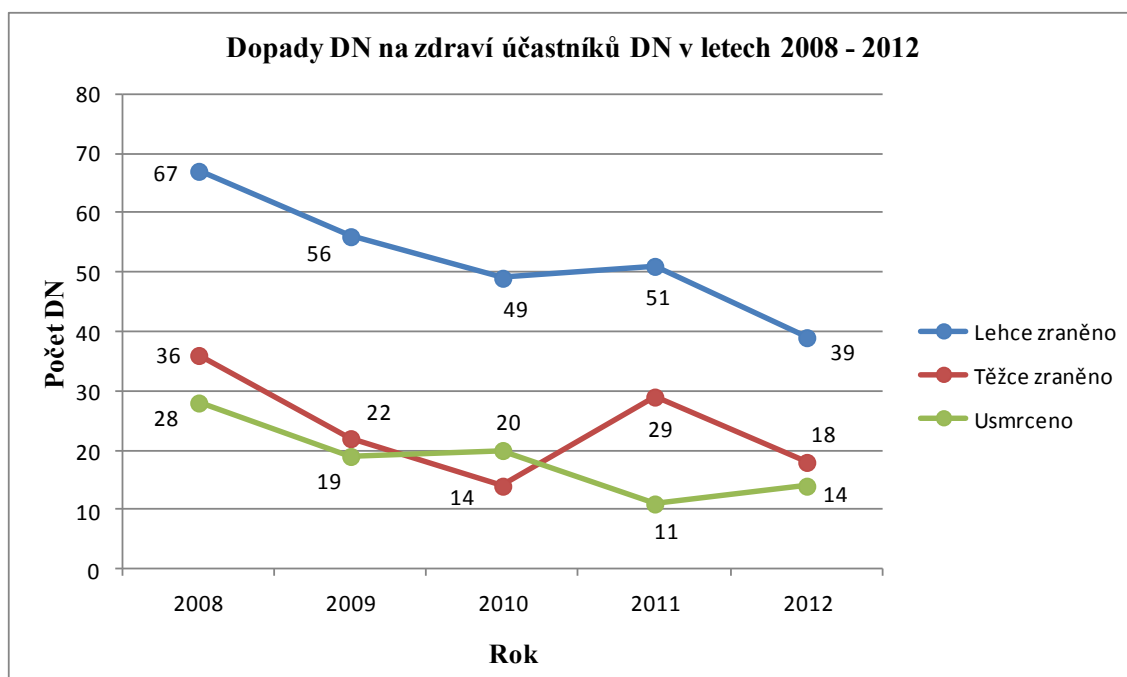
Zdroj: interní materiály Policejního prezidia ČR

¹⁶ Dopravní nehoda

Z **tabulky č. 3** je na první pohled zřejmé, že k největší koncentraci DN vozidel ADR dochází ve Středočeském, Plzeňském a Ústeckém kraji. Ač je Pardubický kraj proslulý svým chemickým průmyslem, dochází zde paradoxně k nejmenšímu počtu DN vozidel ADR. Což může být také zapříčiněno tím, že Pardubický kraj nemá hlavní dopravní tepny, čili koncentrace vozidel ADR je rozptýlena na více PK¹⁷. Nedochozí zde k takovým objemům dopravních výkonů ve srovnání s ostatními kraji.

V následujícím **obrázku č. 1** je uveden dopad DN na zdraví účastníků DN vozidel ADR, který vyplývá z **tabulky č. 3** na předchozí stránce.

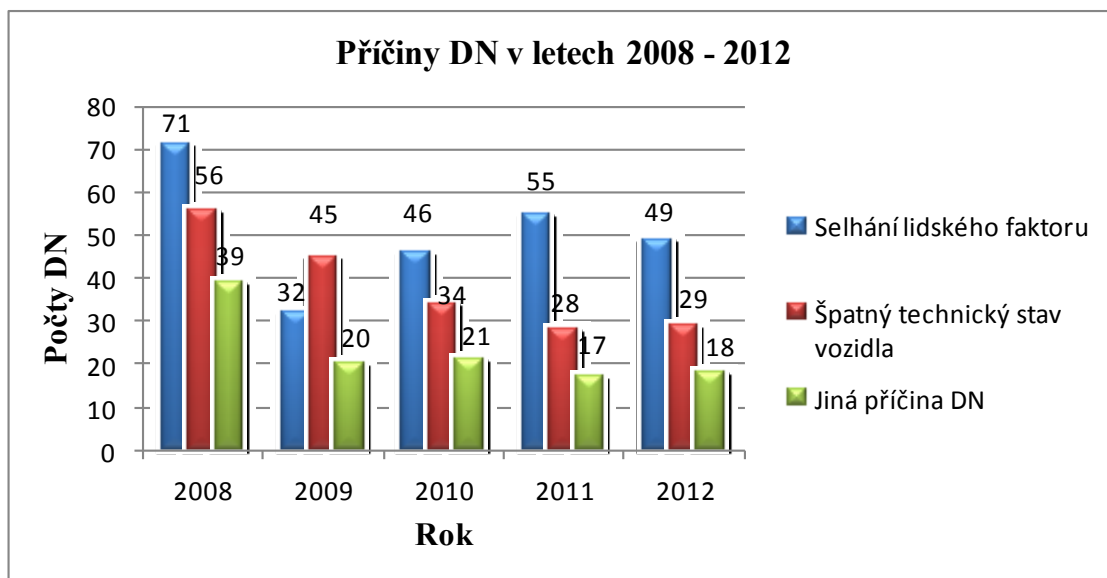
Obrázek č. 1: Dopady DN na zdraví účastníků DN v letech 2008 - 2012

Z **obrázku č. 1** jednoznačně vyplývá, že se počty usmrcených, těžce a lehce zraněných účastníků DN v průběhu minulých pěti let zmenšily přibližně o polovinu. Což je příznivým vývojem v dnešním rychlém a hustém provozu na pozemních komunikacích. Toto zlepšení můžeme přivlastnit dokonalejším systémům pasivní a aktivní bezpečnosti používaných ve vozidlech. Na **obrázku č. 2** na následující stránce je znázorněn počet DN vozidel ADR dle jejich příčin v letech 2008 - 2012.

¹⁷ Pozemní komunikace

Obrázek č. 2: Rozdělení DN dle příčin v letech 2008 - 2012

Zdroj: interní materiály Policejního prezidia ČR

I když se prvky aktivní a pasivní bezpečnosti ve vozidlech stále zlepšují, jsou i nadále příčinami DN špatné technické stavy vozidel, za které ovšem mohou provozovatelé vozidel. Někteří provozovatelé nedodržují povinné prohlídky vozidel nebo jsou prohlídky vozidel falšovány tak, aby v protokolu o technickém stavu vozidla bylo zaneseno, že je vozidlo způsobilé k provozu na pozemních komunikacích. Další častou příčinou je selhání samotného řidiče vozidla. Může být způsobena nepozorností či nedbalostí řidiče v silničním provozu, např. nedodržením povinných přestávek v řízení, a tím následné upadnutí do mikrospánku. Posledním faktorem je jiná příčina DN, tj. srážka vozidla s chodcem, zvířetem, jiným vozidlem, špatný provozně-technický stav komunikací aj.

V **tabulce č. 4** na následující stránce jsou uvedena čísla DN vozidel ADR dle jejich typu opět v průběhu let 2008 - 2012.

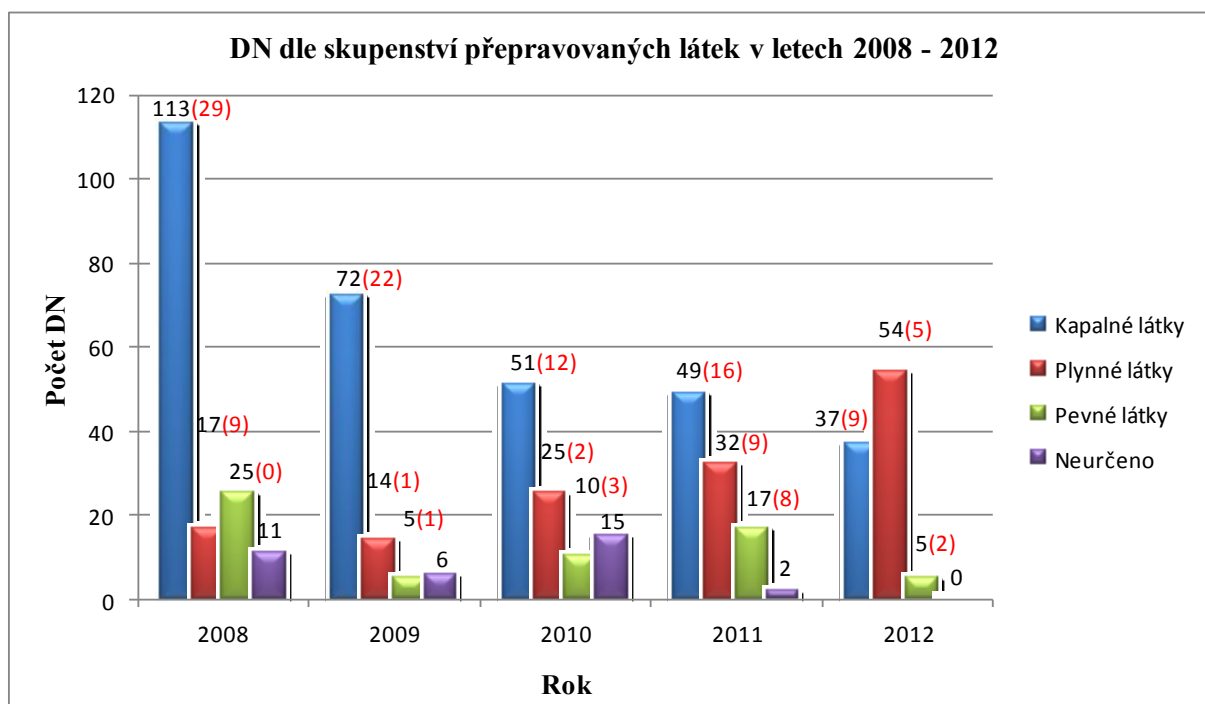
Tabulka č. 4: Účast vozidel ADR na DN rozdělena dle jednotlivých typů

Druh vozidla	2008	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
cisterna	94	73	66	78	78
cisternový kontejner	11	3	3	-	1
bateriové vozidlo	3	-	1	-	1
kusová přeprava	36	18	26	21	10
volně ložené látky	17	2	1	1	6
neurčeno	5	1	4	-	-
celkem	166	97	101	100	96

Zdroj: interní materiály Policejního prezidia ČR

Z číselných dat DN uvedených v **tabulce č. 4** vyplývá, že největší podíl na DN vozidel ADR v letech 2008 - 2012 mají vozidla dvou typů, tj. cisternová vozidla a vozidla pro přepravu látek v kusech. Posledním hlediskem, z kterého jsou v této kapitole DN vozidel ADR analyzovány, je přehled DN dle skupenství přepravovaných látek, tj. pevné, kapalné a plynné. Následující **obrázek č. 3** znázorňuje sloupcový graf s počtem DN dle skupenství přepravovaných látek. Červená čísla v závorkách znázorňují počet DN s únikem přepravované látky z celkového počtu daného skupenství. Seznam UN kódů látek při DN dle jednotlivých let viz **příloha A**.

Obrázek č. 3: DN dle skupenství přepravovaných látek v letech 2008 - 2012

Zdroj: interní materiály Policejního prezidia ČR

Již na první pohled je možné z **obrázku č. 3** vyčíst, že počet DN s únikem látek zdaleka nepřevyšuje celkové číslo DN daného skupenství. Z hlediska ochrany lidského zdraví a životního prostředí není počet DN s únikem látek nikterak alarmující. Důležitým faktorem je též množství uniklé látky. Za nebezpečný únik je považováno jakékoliv množství této látky.

2.2 Porovnání DN vozidla ADR a běžného nákladního vozidla

U DN nákladních vozidel je postup zajištění místa nehody obdobný jako při DN osobních vozidel. S přihlédnutím na rozměry, hmotnost nákladního vozidla a případně na rozsypaný či jinak poškozený náklad.

Povinnosti řidiče nákladního vozidla při DN:

- řidič je povinen obléci si fluoreskující výstražnou vestu nebo oděv, dříve než opustí vozidlo
- řidič je povinen zajistit místo nehody výstražným trojúhelníkem a popř. sám řídí provoz ostatních vozidel v místě, kde došlo k DN, aby tak zamezil ohrožení ostatních účastníků provozu
- řidič je povinen oznámit skutečnost Policii ČR

Hlavním rozdílem DN běžných nákladních vozidel a nákladních vozidel přepravujících nebezpečné věci je v možných rizicích, které by vznikly při úniku nebezpečné látky. Následky DN se pak odvíjí od množství a vlastností uniklé látky. S tím tedy souvisejí zvláštní pokyny řidiče při DN. Písemné pokyny řidiče vozidla ADR při DN viz **příloha B**.

Na **obrázku č. 4** na následující stránce je znázorněn odpojovač akumulátoru, kterým musí být vybaveno každé cisternové vozidlo typu FL. Typy vozidel viz níže **podkapitola 2.8**. Místo odpojovače musí být patřičně označeno viz **obrázek č. 4** na následující stránce. Po stisknutí odpojovače je vozidlo automaticky odpojeno od přívodu elektrické energie z akumulátorů.

Obrázek č. 4: Odpojovač akumulátoru

Zdroj: autor

2.3 Klasifikace nebezpečných věcí

Tato podkapitola je věnována identifikačním kódům nebezpečných věcí. Jedná se tedy o identifikační čísla látek neboli UN kód a také identifikační čísla nebezpečnosti neboli Kemlerův kód. V první řadě jsou látky rozděleny podle jednotlivých tříd nebezpečnosti.

„Nebezpečné věci jsou látky a předměty, pro jejichž povahu, vlastnost nebo stav může být v souvislosti s jejich přepravou ohrožena bezpečnost osob, zvířat a věcí nebo ohroženo životní prostředí“¹⁸

Dohoda ADR definuje třídu jako skupinu nebezpečných věcí, které mají stejnou hlavní nebezpečnou vlastnost, a ta je obsažena v názvu třídy. V Dohodě ADR je popsáno třináct tříd nebezpečných věcí, které jsou uvedeny v **tabulce č. 5** na následující stránce.¹⁹

¹⁸KLEPRLÍK, Jaroslav. *Silniční doprava*. 1. vydání. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2011, s. 139. IBSN 978-80-7395-451-2.

¹⁹MILETÍN, Jiří. *ADR 2011*. Praha: M KONZULT, 2011, s. 12. IBSN 978-80-902202-1-8.

Tabulka č. 5: Třídy nebezpečných věcí

Třída	Název třídy
1	Výbušné látky a předměty
2	Plyny
3	Hořlavé kapaliny
4.1	Hořlavé tuhé látky, samovolně se rozkládající látky a znečtivěné tuhé výbušné látky
4.2	Samozápalné látky
4.3	Látky, které ve styku s vodou vyvíjejí hořlavé plyny
5.1	Látky podporující hoření
5.2	Organické peroxidy
6.1	Toxické látky
6.2	Infekční látky
7	Radioaktivní látky
8	Žíravé látky
9	Jiné nebezpečné látky a předměty

Zdroj: www.interexpres.cz

UN kód

Každé látce či předmětu, který je přepravován jako nebezpečná věc, musí být přiřazeno identifikační číslo látky neboli UN kód. Tento kód je vždy čtyřmístný a tvoří ho následující číslovky: 0, 1, 2 a 3. Čísel je přibližně 3 500, kromě látek a předmětů třídy 1, u kterých začíná UN kód vždy číslem 0. Zmíněná čísla nejsou řazena chronologicky tak, jak byly k řadě čísel přidávány jednotlivé látky a předměty. Číslo je k látce či předmětu přiřazeno nahodile. Počet nebezpečných látek a předmětů, které splňují kritéria přílohy A Dohody ADR, je přibližně 110 000. Některé nebezpečné látky a předměty mohou být zařazeny pod hromadná pojmenování látek, a proto je rozdíl mezi počtem látek a počtem kódů tak odlišný. **Číselné označení UN je vždy uvedeno na zádržném prostředku, tj. na kontejneru, cisternovém vozidle nebo na jednotlivém kusu zboží.**²⁰

Pro identifikaci nebezpečných věcí je tedy nutné znát tři druhy čísel. Dva z nich již byly popsány. Jedná se o číslo třídy nebezpečných věcí a o číslo UN. Posledním z trojice důležitých kódů je číslo obalové skupiny viz níže podkapitola **2.6 tabulka č. 7**.

²⁰ MILETÍN, Jiří. *ADR 2011*. Praha: M KONZULT, 2011, s. 26. IBSN 978-80-902202-1-8.

Kemlerův kód

Kemlerův kód neboli identifikační číslo nebezpečnosti, je spolehlivým a rychlým vodítkem k identifikaci druhu a intenzity nebezpečí. Tento kód musí mít alespoň dvě číslice. Postačuje-li k označení nebezpečnosti látky jen jedno číslo, doplňuje se na druhé místo kódu nula. Kódu je využíváno pro značení vozidel a kontejnerů pro volně ložené látky a cisternových kontejnerů a cisternových vozidel, včetně bateriových vozidel a MEGC^{21, 22}.

Identifikační číslo nebezpečnosti je obvykle složeno ze dvou až třech čísel. Identifikační číslice nebezpečnosti viz **tabulka č. 6**.

Tabulka č. 6: Identifikační čísla nebezpečnosti

Číslo	Název
2	Únik plynu tlakem nebo chemickou reakcí
3	Hořlavost kapalin (par) a plynů nebo kapalin schopných samoohřevu
4	Hořlavost tuhých látek nebo tuhých látek schopných samoohřevu
5	Podpora hoření
6	Toxicita nebo nebezpečí infekce
7	Radioaktivita
8	Žíravost
9	Nebezpečí prudké samovolné reakce
X	Písmeno „X“ (před kódem) značí, že látka nesmí přijít do styku s vodou

Zdroj: www.mdcz.cz

V případě větší intenzity nebezpečnosti látky je číslice zdvojoována. Typickým příkladem je prudce hořlavý benzín, jehož identifikační číslo nebezpečnosti je 33 viz **obrázek č. 5** na následující stránce. Je zde uvedena výstražná tabulka určená pro konkrétní UN kód látky a jeho třídu nebezpečnosti (benzín).

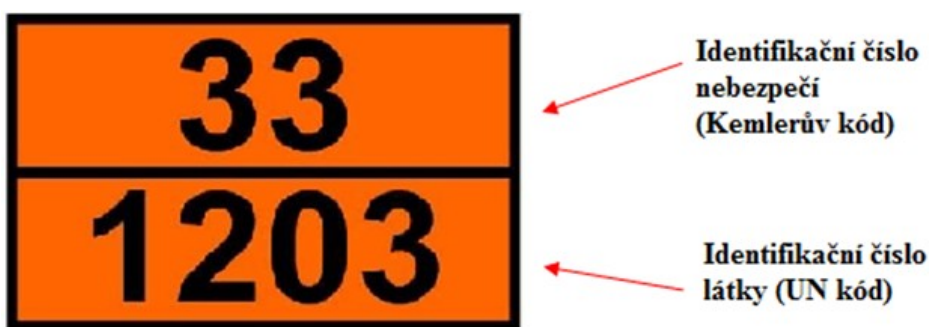
²¹ MEGC jsou vícečlánkové kontejnery určené pro přepravu nezchlazených plynů třídy 2.

²² *Kemlerův kód* [online]. © 2010, aktualiz. 6. 6. 2010 [cit. 2013-04-12].

Dostupné z: <http://www.adamek.cz/pick-up/ostatni/kemleruv-kod/>

Můžeme se však setkat s označením nejvyššího stupně nebezpečnosti látky, a to tak, že je číslice tříciferná, např. 333, což je pyroforní kapalina²³. Když před toto tříciferné označení vloženo ještě písmeno X, tj. X333, znamená to, že se jedná o pyroforní kapalinu reagující nebezpečně s vodou. Dle Dohody ADR je kombinací čísel nebezpečnosti látek celá řada.

Obrázek č. 5: Výstražná tabulka (benzín)

Zdroj: autor

2.4 Všeobecné podmínky značení vozidel a kontejnerů

Základní povinností dopravce, který přepravuje nebezpečné věci v režimu Dohody ADR, je vybavit vozidlo, potažmo dopravní jednotku správným označením, tj. oranžovými výstražnými tabulkami s příslušným kódem odpovídající přepravované látce či předmětu viz výše **obrázek č. 5**. A dále také, pokud Dohoda ADR předepisuje nutnost označení bezpečnostními značkami, pak musí být vozidlo těmito značkami vybaveno. Za správné označení kontejnerů a kusů je zodpovědný odesílatel.²⁴

Bezpečnostní značky

Aby byly bezpečnostní značky zřetelným nositelem výstražnosti, musí splňovat řadu následujících kritérií. Samotná tabulka značky je rozdělena do dvou částí. V horní polovině je vždy vyznačen symbol charakterizující nebezpečnost látky a v dolní polovině je prostor

²³ Pyroforní látky jsou látky třídy 4.2, jsou nejvíce náchylné k samovznícení včetně směsí a roztoků (kapalné nebo tuhé), při styku se vzduchem nebo vodou již v malých množstvích, vzplanou do 5 minut.

²⁴ MILETÍN, Jiří. *ADR 2011*. Praha: M KONZULT, 2011, s. 53-55. IBSN 978-80-902202-1-8.

určený pro text nebo číslo třídy. Veškerá označení na tabulce musejí být čitelná a také schopná odolávat povětrnostním účinkům, a to tak, že nesmí být snížena jejich funkční čitelnost. Bezpečnostní značky musejí mít bezpodmínečně tvar čtverce, který je postaven na vrchol. Nejmenší povolený rozměr značky je 100x100 mm. Jestliže to velikost kusu vyžaduje, může být velikost značky menší, než tento rozměr, ale její symbol musí být viditelný. Pokud má látka obsažená v kusu více nebezpečných vlastností, musí být na obalu kusu vyznačena každá vlastnost látky. Tyto bezpečnostní označení se nesmějí překrývat.²⁵

Na následujícím **obrázku č. 6** je znázorněna bezpečnostní značka třídy 3, konkrétně benzínu. Seznam bezpečnostních značek viz **příloha C**.

Obrázek č. 6: Bezpečnostní značka benzínu

Zdroj: <http://www.seton.cz>

Značení plachtových a skříňových vozidel

Skříňová nebo plachtová vozidla se při přepravě nebezpečných věcí v kusech označují pouze dvěma pravoúhlými reflexními oranžovými tabulkami s černým okrajem bez číslic. Zvenčí se tedy vozidla neznačí ani bezpečnostními tabulkami se symboly. Rozměry tabulek jsou předepsány, délka základny je 400 mm, výška je 300 mm a šířka černého okraje je 15 mm. Pokud konstrukce a rozměry vozidla nedovolují umístění této tabulky, může být nahrazena tabulkou o rozměrech základny 300 mm, výšky 120 mm a šířky černého okraje 10 mm. Tabulky se umísťují na vozidlo vpředu a vzadu, vždy kolmo k podélné ose vozidla, obě tabulky musejí být zřetelně viditelné. Dalším požadavkem, který je kladen na označující tabulky, je, že musí vydržet připevněné na vozidle při působení přímého ohně po dobu

²⁵ MILETÍN, Jiří. *ADR 2011*. Praha: M KONZULT, 2011, s. 44. ISBN 978-80-902202-1-8.

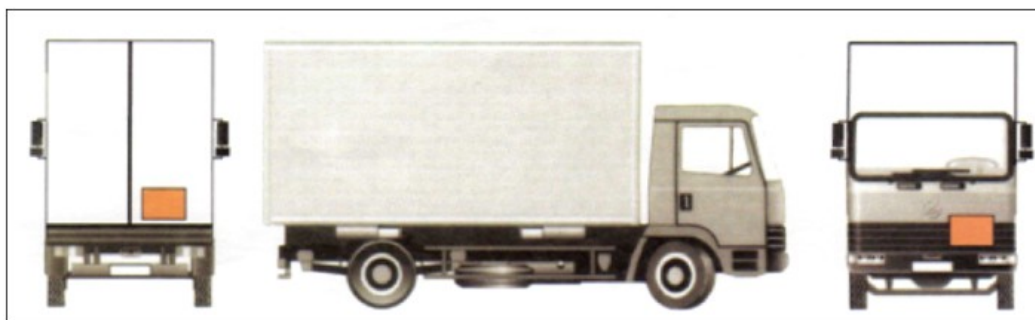
15 minut, a to i v případě, dojde-li k převrácení vozidla. Označení používaná pro plachtová a skříňová vozidla viz **obrázek č. 7**.²⁶

Značení kontejnerů

Kontejnery určené pro přepravu nebezpečných věcí v kusech se vždy označují vpředu i vzadu vozidla oranžovými výstražnými tabulkami bez čísel. Bezpečnostní značky se umisťují na kontejner po obou bocích a také vpředu i vzadu.

Pokud se tedy jedná o přepravu v kusech, musí být na každém kusu uvedena bezpečnostní tabulka, která označuje vlastnost látky. Dále se používají kontejnery pro přepravu volně ložených nebezpečných věcí, pak musí být vozidlo označeno vpředu i vzadu prázdnými oranžovými tabulkami. Bezpečnostní značky musí být umístěny na kontejneru po obou bocích a vpředu i vzadu. Na obou bocích kontejneru jsou ještě umístěny oranžové tabulky s identifikačními čísly látky. Značení kontejnerů pro přepravu v kusech viz **obrázek č. 8** na následující stránce.²⁷

Obrázek č. 7: Značení plachtových a skříňových vozidel

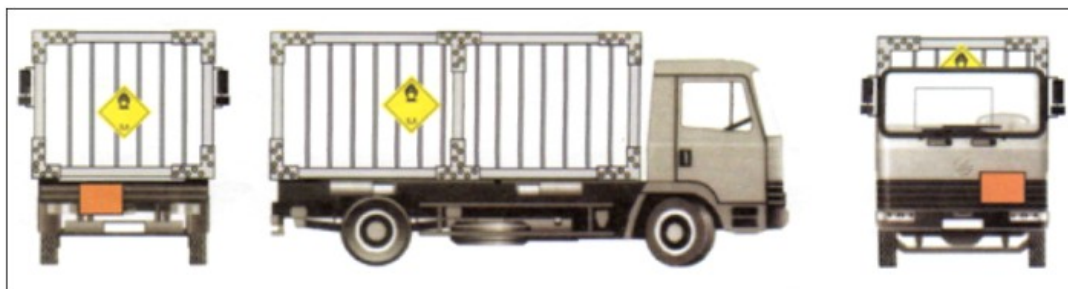

Zdroj: <http://ekoporadenstvi.ic.cz>

²⁶ MILETÍN, Jiří. *ADR 2011*. Praha: M KONZULT, 2011, s. 53. IBSN 978-80-902202-1-8.

²⁷ tamtéž, s. 54.

Obrázek č. 8: Značení kontejnerů pro přepravu v kusech

Zdroj: <http://ekoporadenstvi.ic.cz>

Značení cisteren

Jednokomorová cisternová vozidla musí být označena oranžovými výstražnými tabulkami s identifikačními čísly a to vpředu i vzadu. Na obou bocích cisterny a na zadní části vozidla musí být umístěny bezpečnostní tabulky symbolizující vlastnost přepravované látky.

V případě přepravy různých látek ve vícekomorových cisternových vozech se umísťují pouze oranžové výstražné tabulky bez identifikačních čísel na přední i zadní část vozidla. Ale bok každé komory musí být označen vlastní oranžovou tabulkou s číslem látky a také příslušnými vzory bezpečnostních značek. Tyto bezpečnostní značky musí být dále uvedeny i na zadní části cisternového vozidla. Takto se značí cisternové vozy jednokomorové a vícekomorové, které jsou ložené, ale i prázdné. Prázdné cisternové vozidlo je stále považováno za nebezpečné, protože cisterna stále obsahuje výpary z dříve přepravované látky, např. z benzínu. Značení cisternového vozidla viz **obrázky č. 10 a 11** na následující stránce.

Označení vozidla přepravující zahřáté látky je realizováno bílým trojúhelníkem s červenými okraji se symbolem teploměru, strana trojúhelníku je minimálně 250 mm viz **obrázek č. 9** na následující stránce. Bezpečnostní značka je umístěna na obou bocích a zádi cisterny. Když teplota prázdné cisterny klesne pod 100 °C, musí být výstražné značky a bezpečnostní symboly odstraněny z cisternového vozidla.²⁸

²⁸ MILETÍN, Jiří. *ADR 2011*. Praha: M KONZULT, 2011, s. 45. IBSN 978-80-902202-1-8.

Obrázek č. 9: Bezpečnostní značka pro přepravu zahřátých látek

Zdroj: <http://www.obchodadr.cz>

Výjimkou je značení cisternových vozidel přepravujících zahřáté látky nad 100 °C, u tuhých látek nad 240 °C. Příkladem je přeprava tekutého asfaltu, který je při přepravě zahřátý na 235 °C

Obrázek č. 11: Označení cisterny vzadu a z boku

Zdroj: www.willig.cz

Obrázek č. 10: Označení cisterny vpředu

Zdroj: www.willig.cz

2.5 Způsob přepravy nebezpečných věcí

Tato podkapitola stručně popisuje tři způsoby přepravy nebezpečných věcí dle Dohody ADR. A to přepravu v kusech, přepravu věcí ve volně loženém stavu a také přepravu v cisternovém vozidle.

Přeprava v kusech

U přepravy nebezpečných věcí je pojem kus definován jako:

„Konečný produkt balení sestávající z obalu nebo velkého obalu nebo IBC a z jejich obsahu připravený k přepravě“²⁹

Do pojmu kus jsou zahrnuty i nádoby na plyny a předměty, které vzhledem ke své hmotnosti a rozměrům nebo tvaru, mohou být přepravovány v manipulačních prostředcích.

Kusy obsahující obaly zhotovené z materiálů, které jsou zvláště citlivé na vlhkost, musí být přepravovány ve skříňových nebo plachtových vozidlech nebo v uzavřených či oplachtovaných kontejnerech.

Pokud není stanoveno jinak přeprava kusů smí být provedena:

- v uzavřených vozidlech nebo v uzavřených kontejnerech
- v oplachtovaných vozidlech nebo v oplachtovaných kontejnerech
- v nekrytých vozidlech nebo v nekrytých kontejnerech

Přeprava věcí ve volně loženém stavu

Jde o přepravu věcí, které jsou blíže charakterizovány jako látky tuhé nebo předměty bez obalů ve vozidlech nebo kontejnerech. Kontejner je zde definován jako manipulační prostředek pro přepravu tuhých látek, který je v přímém styku s přepravním prostředkem. Ovšem zde pojem kontejner nezahrnuje kontejnery IBC, obaly, velké obaly a cisterny.

²⁹ MILETÍN, Jiří. *ADR 2011*. Praha: M KONZULT, 2011, s. 34. IBSN 978-80-902202-1-8.

Přeprava v cisterně

Jedná se o přepravu, kde je definován pojem cisterna jako nádrž se všemi provozními a konstrukčními komponenty. V cisternách smějí být přepravovány nebezpečné věci ve formě kapalin, plynů nebo tuhých látek. Jestliže je používán pojem cisterna samostatně, pak označuje cisternový kontejner, který je snímatelný a volně přemístitelný. Nebo pak dále nesnímatelné cisterny dle Dohody ADR, cisterny bateriových vozidel a kontejnery MEGC. V cisternách a ve volně loženém stavu se přepravují pouze látky, u kterých je tato přeprava výslovně povolena.

2.6 Balení a značení přepravovaných věcí

Veškeré obaly, které jsou používány pro balení nebezpečných věcí, musí splňovat řadu bezpečnostních opatření. Zde jsou tedy kladeny vysoké nároky na kvalitní materiál, z kterého je obal vyroben a dále musí být obal hermeticky uzavřen, aby přepravovaná látka nepřišla samovolně do styku s okolím. Proto obaly podléhají pádovým zkouškám dle stanovení Dohody ADR. Každý výrobce obalů musí dodržet podmínky zkoušek pro daný typ obalu, jinak je obal nezpůsobilý k přepravě. Tyto zkoušky vždy zajišťují specializované státní zkušebny, v jednotlivých členských státech Dohody ADR.³⁰

V ČR zkoušky obalů zaštiťují společnosti CIMTO s.p. a IMET s.r.o. V **tabulce č. 7** jsou uvedeny tři skupiny obalů, ty určují náročnost zkoušek obalů podle míry nebezpečnosti přepravované věci.

Tabulka č. 7: Obalové skupiny

Obalová skupina	Požadavky na obal
I	nejvyšší (pádová zkouška 1,8 m) značeno písmenem X
II	střední (pádová zkouška z 1,2 m) značeno písmenem Y
III	nejnižší (pádová zkouška z 0,8 m) značeno písmenem Z

Zdroj: <http://www.spedicesumpich.cz>

³⁰ Školení ADR - den první [online]. © 2010, aktualiz. 27. 9. 2010 [cit. 2013-04-14]. Dostupné z: <http://davidhavel.pise.cz/100-skoleni-adr-den-prvni.html>

Jestliže byl prototyp obalu odzkoušen a vyhověl požadavkům, pak musí být na každém obalu viditelně umístěn UN kód přepravované látky či předmětu, dále bezpečnostní značka, kód obalu a předepsaný symbol dle OSN.

Předepsaný symbol pro značení schválených obalů dle OSN viz **obrázek č. 12**.

Obrázek č. 12: Symbol pro značení schválených obalů dle OSN

Zdroj: <http://www.engels.eu>

„Vnitřní obaly musí být zabaleny ve vnějším obalu tak, aby za normálních podmínek přepravy nedošlo k jejich rozbití nebo proražení, nebo z nich nemohl obsah uniknout do vnějšího obalu.“³¹

„Prázdné obaly, které obsahovaly nebezpečné věci, jsou podrobeny stejným požadavkům jako naplněné obaly, pokud nebyla přijata odpovídající opatření vylučující jakékoliv riziko.“³²

Značení obalů

Jednotlivým kusem nebezpečné věci je přitom myšlen její obal a nebezpečná látka, kterou obal obsahuje. Jednotlivé kusy nebezpečných věcí musí být zřetelně a trvale označeny UN kódem té látky, kterou obsahují. Značení obalů jsou vyrobená z takových materiálů, aby odolaly povětrnostním vlivům bez podstatného zhoršení čitelnosti. Stejně jako u značení vozidel platí i pro značení kusů nebezpečných věcí stejný předpis, tj. má-li přepravovaná

³¹ MILETÍN, Jiří. *ADR 2011*. Praha: M KONZULT, 2011, s. 39. IBSN 978-80-902202-1-8.

³² tamtéž

látka v obalu více nebezpečných vlastností, musí být na obalu uvedeny všechny tyto vlastnosti prostřednictvím odpovídajících symbolů bezpečnostních značek.

Dále se používá pro přepravu kusů, tzv. skupinový obal. Ve skupinovém obalu mají látky vlastní pevný obal a jsou vloženy ve větším množství do vnějšího obalu (např. kartonová bedna), ve kterém jsou přepravovány společně. Vnější obal musí být opět označen UN kódem a bezpečnostními značkami. Značení vnitřních obalů Dohoda ADR nevyžaduje. Příklad značení obalu kusu viz **obrázku č. 13**, který znázorňuje značení obalu UN kódem a bezpečnostní značkou tekutého síranu hlinitého. Druhy obalů a jejich kódování viz **příloha D**.

Obrázek č. 13: Značení obalu

Zdroj: autor

2.7 Všeobecná ustanovení o nakládce, vykládce a manipulaci

V této podkapitole jsou uvedeny zvláštní ustanovení o nakládce, vykládce a manipulaci s nebezpečnými věcmi. Dále pak přeprava omezených, podlimitních a vyňatých množství dle Dohody ADR.

Zákaz společné nakládky věcí

Kusy nebezpečných věcí označené různými bezpečnostními značkami nesmějí být libovolně nakládány do společné přepravní jednotky. Výjimkou je společná nakládka kusů nebezpečných věcí, kterou povoluje Dohoda ADR. Tabulka zakazující společnou nakládku nebezpečných věcí viz **příloha E**.³³

U vykládky nebezpečných věcí se musí dbát na kontrolu před vyložením. Pokud je odhalen nedostatek v případě poškození obalu látky, kdyby tato látka mohla samovolně uniknout do okolí, nesmí být vykládka provedena. Když je zjištěn únik nebezpečných věcí až po vykládce, musí být ložná plocha vozidla vyčištěna.³⁴

Přeprava omezeného množství

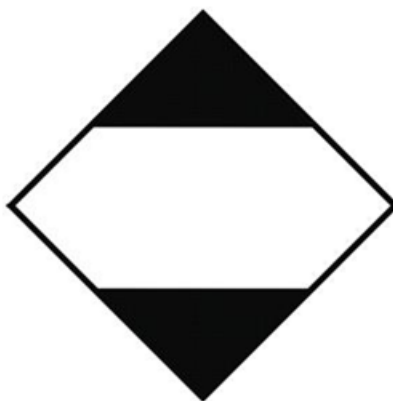
V rámci udržení bezpečnosti silničního provozu musejí být některé látky přepravovány v omezených množstvích. Celkové množství nebezpečných věcí, které lze najednou ložit do jedné přepravní jednotky, ve většině případů Dohoda ADR neomezuje. Při dodržení omezeného množství přepravovaných věcí, se na tuto přepravu ustanovení Dohody ADR nevztahují. Do přepravy omezeného množství se nikdy nezahrnují třídy nebezpečných látek 1, 4.2, 6.2 a 7.

Na **obrázku č. 14** na následující stránce je znázorněno označení omezeného množství. Tímto symbolem se označují látky skupinově balené, dále také vozidla, jejichž celková hmotnost převyšuje 12 t a hrubá hmotnost přepravovaných věcí převyšuje 8 t. Povinnost tohoto značení se vztahuje i na přepravu kusů v kontejneru.

³³ *Ministerstvo dopravy* [online]. © 2006, [cit 2013-04-28]. část 7 kapitola 7.5
Dostupné z: http://www.mdcz.cz/cs/Silnicni_doprava/Nakladni_doprava/adr/ADR+2013+-+ke+sta%C5%BEn%C3%AD/

³⁴ tamtéž

Obrázek č. 14: Značení omezeného množství

Zdroj: <http://www.safetyshop.cz>

Přeprava podlimitního množství

Ustanovení o podlimitním množství zmírňuje povinnosti při přepravě nebezpečných věcí v kusech, ve kterém se látky mohou přepravovat v jedné přepravní jednotce, tudíž se na ně nevztahuje působení Dohody ADR. V tomto případě nemusí být vozidla přepravující nebezpečné věci označovány výstražnými tabulkami, bezpečnostními značkami a ani řidiči nemusí absolvovat proškolení ADR.³⁵

Ve vozidle však musí být povinná výbava dle Dohody ADR viz níže **podkapitola 2.8**. Tabulka podlimitního množství nebezpečných věcí viz **příloha F**.

Přeprava vyňatého množství

Přeprava vyňatého množství je posledním druhem přeprav nebezpečných věcí. Je to termín, který byl zaveden teprve nedávno, byl uveden v platnost v roce 2009. Termín vyňaté množství je převzat z pravidel pro leteckou přepravu nebezpečných věcí IATA-DGR³⁶, ovšem s výrazně nižšími limity pro přepravu. V přepravě vyňatého množství je omezen počet vyňatých kusů ve vozidle nebo v kontejneru hodnotou maximálně 1 000 jednotek. Pro kapaliny a plyny je jednotkou ml a pro pevné látky g. Symbol pro značení kusu

³⁵ Jaroslav Šumpich & syn [online]. © 2010, [cit. 2013-04-28].
Dostupné z: <http://www.spedicesumpich.cz/userfiles/adr.pdf>

³⁶ International Air Transport Association - Dangerous Goods Regulation (předpis Mezinárodní asociace leteckých dopravců o přepravě nebezpečných věcí)

přepřavovaného ve vyňatém množství je uveden na následujícím **obrázku č. 15**. Tabulka vyňatého množství viz **příloha G**.³⁷

Obrázek č. 15: Značení vyňatého množství

Zdroj: www.eshop-tabulky.cz

Takto označený kus vyňatého množství musí být dále doplněn o následující údaje, které se vpisují přímo do značky pod symbol „E“:

- číslo vzoru bezpečnostní značky
- jméno odesílatele nebo příjemce, pokud není uvedeno jinde na obalu

Na kusy vyňatého množství se neumisťují žádné bezpečnostní značky.

2.8 Všeobecné požadavky na konstrukci a schvalování vozidel

V této podkapitole budou popsány základní druhy cisternových vozidel a jejich značení. Dále budou popsány požadavky kladené na jejich konstrukci a požadavky pro získání osvědčení o schválení vozidel.

³⁷ Dekra [online]. © 2009, [cit. 2013-04-29]. Dostupné z:

http://www.dekra-automobil.cz/akademie/clanky/2008_prosinec/2008-12_zmeny_ADR_2009.pdf

Druhy vozidel

Pro přepravu nebezpečných věcí musí být dle Dohody ADR použity schválené typy vozidel. Výběr vozidla je stanoven podle charakteru přepravované látky. Rozlišují se tři základní typy vozidel FL, OX a AT. Pro přepravu výbušnin jsou to EXII a EXIII. Podrobnější popis těchto vozidel viz **příloha H**.

Na následujícím **obrázku č. 16** je znázorněna souprava tahače a návěsové cisterny typu AT pro přepravu nebezpečných věcí.

Obrázek č. 16: Souprava tahače a návěsové cisterny pro přepravu nebezpečných věcí

Zdroj: autor

Schvalování technické způsobilosti těchto druhů vozidel probíhá každoročně ve specializovaných stanicích technické kontroly v zemi, kde je vozidlo registrováno a podle ustanovení Dohody ADR přílohy B části 9.

Tyto speciální stanice technické kontroly musejí mít akreditaci pro provádění kontroly vozidel ADR a také techniky, kteří jsou držiteli platných osvědčení k provádění kontrol vozidel.

Mimo technické prohlídky musí cisterny podléhat další zkoušce. Je to zkouška, která zajišťuje bezpečný provoz cisterny jako nádrže.

Provádí se:

- periodicky, nejpozději do 6 let
- periodická zkouška těsnosti nádrží s výstrojí, nejpozději do 3 let

Certifikát k cisternu viz **příloha I**.

Zvláštní požadavky se týkají zejména elektrického příslušenství a jeho vedení, odpojovače akumulátorů, brzdového systému, osvětlení vozidla atd. Podrobné požadavky na vozidlo viz **příloha J**.

Povinná výbava vozidla

Pro všechna vozidla, která přepravují nebezpečné věci, stanovují pravidla Dohody ADR povinnou výbavu.

Dopravce je povinen vybavit vozidlo:

- alespoň jeden klín pro každé vozidlo (rozměry klínu musí odpovídat hmotnosti vozidla a průměru kol)
- dva výstražné stojací prostředky (např. oranžové blikající svítlny, jejichž napájení je nezávislé na elektrickém systému vozidla nebo reflexní kužely či trojúhelníky)
- fluoreskující výstražnou vestou nebo oděv, pro každého člena osádky vozidla
- jednu ruční svítilnou pro každého člena vozidla
- kapalinou na výplach očí (nevyžaduje u tříd 1 a 2, konkrétně u nebezpečných věcí značených bezpečnostní značkou č. 1, 1.4, 1.5, 1.6, 2.1, 2.2, a 2.3)
- ochranou očí (např. ochranné brýle) a jedním párem ochranných rukavic

Pro přepravu nebezpečných věcí označených bezpečnostní značkou č. 2.3 a 6.1 musí být součástí povinné výbavy ochranné prostředky dýchacích orgánů pro každého člena osádky.

Při přepravě kapalných nebo tuhých látek, které jsou označeny bezpečnostní značkou č. 3, 4.1, 4.3, 8 a 9, je dále předepsána výbava (lopata, kryt kanalizace a sběrná nádoba).

Poslední a nezbytnou součástí povinné výbavy vozidla ADR jsou hasicí přístroje. Ty musí být na vozidle umístěny tak, aby byly snadno přístupné. Hasicí přístroje určené pro hašení motorové a kabinové části vozidla musí být umístěny v ideálním případě vně kabiny řidiče, popřípadě v jeho bezprostřední blízkosti. Hasicí přístroje musí být opatřeny plombou a označeny štítkem s dalším datem pravidelné kontroly (platnost revize je 1 rok). Umístění boxů s hasicími přístroji v zadní části návěsové cisterny viz **obrázek č. 17**.

Všichni členové osádky vozidla musí být proškoleni o správném používání hasicích přístrojů. **Osádka vozidla smí hasit pouze požár vzniklý na vozidle, nikoliv požár nákladu.** Tabulka s požadavky na hasicí přístroje viz **příloha K**.

Obrázek č. 17: Boxy s hasicími přístroji v zadní části návěsové cisterny

Zdroj: autor

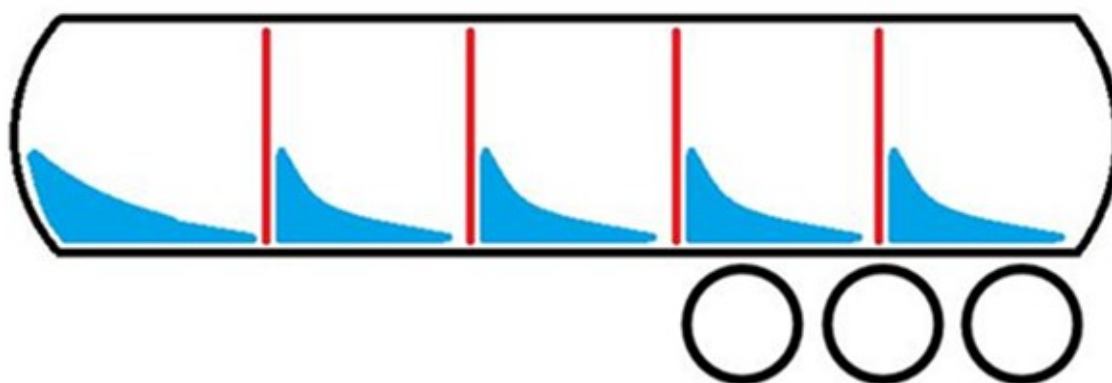
2.9 Vliv konstrukce cisterny na bezpečnou jízdu vozidla

Pro přepravu kapalných látek ve větším množství se používají cisternové vozy. Přeprava kapalných látek má podstatný vliv na jízdní vlastnosti vozidla. Pohyb kapaliny ovlivňuje zejména délku brzdné dráhy vozu a také stabilitu vozu při průjezdu zatáčkou.

Při brzdění cisternového vozidla přepravujícího kapalinu se vlivem přelévání kapaliny v cisterně brzdná dráha celé soupravy prodlužuje. Dále pak při průjezdu zatáčkou přelévání kapaliny v cisterně způsobí změnu těžiště soupravy v příčném směru. To má za následek zvětšení poloměru oblouku, který musí cisterna v danou chvíli projet. Tato skutečnost bývá častou příčinou DN cisternových vozidel, kdy řidič neodhadne rychlost průjezdu zatáčkou. Samotná konstrukce cisternového kotle musí být řešena tak, aby kinetická energie kapaliny uvnitř nádrže, která vznikne pohybem vozidla, byla efektivně vyrušena. Proto jsou do cisternových kotlů montovány tzv. peřejníky. Peřejník je přepážka s otvory, která slouží ke zpomalení proudění kapaliny v nádobě. Tedy mění laminární rovnoběžné proudění kapaliny na vířivé turbulentní, které je z hlediska přelévání kapaliny v cisterně bezpečnější. Čím větší je nádrž cisterny, tím musí být větší počet peřejníků uvnitř cisterny, které rozdělují nádobu na více segmentů čili komor. Nejčastěji jsou používané cisterny s 4 a 5 komorami.³⁸

Pokud se jedná o přepravu více druhů látek v jedné cisterně, pak peřejníky hermeticky oddělují každou komoru zvlášť. Konstrukční umístění peřejníků v návěsové cisterně viz **obrázek č. 18**. Tento obrázek znázorňuje přelévání kapaliny při brzdění vozidla v přímém směru.

Obrázek č. 18: Umístění peřejníků v cisterně s pohybem kapaliny při brzdění vozidla

Zdroj: autor

³⁸ *LogisticsAtoz* [online]. aktualiz. 13. 1. 2011 [cit. 2013-04-27].
Dostupné z: <http://www.logisticsatoz.com/cisterny-na-adr-cim-modernejsi-tim-bezpecnejsi>

Cisterny určené pro přepravu kapalných látek, které nemají nádrž rozdělenou peřejníky do více komor o vnitřním objemu nejvýše 7 500 l, musí být plněny min. do 80 % jejich celkového objemu nádrže nebo max. do 20 % celkového objemu nádrže.

2.10 Pokyny pro dodržení bezpečnosti plnění a vyprazdňování cisteren

V této podkapitole je uvedeno několik nezbytných úkonů, které musí vykonat řidič cisternového vozidla, aby předešel možným rizikům při plnění či vyprazdňování cisterny.

Řidič musí zajistit tyto úkony:

- zabrzdit vozidlo (případně použít klíny kol)
- uzemnění vozidla na předepsaném místě
- propojit a zkontrolovat hadice pro přečerpání kapalné látky
- spustit proces plnění nebo vyprazdňování (při úniku látky zastavit proces, vyčkat na vyrovnání tlaků, zlikvidovat uniklou látku, opravit místo úniku a znovu spustit proces)
- odpojit a vyčistit hadice, odpojit uzemnění a odstranit klíny kol

3 PROBLEMATIKA ODBORNÉ ZPŮSOBILOSTI OSOB PODÍLEJÍCÍCH SE NA PŘEPRAVÁCH NEBEZPEČNÝCH VĚCÍ

V této kapitole budou popsány veškeré aspekty nutné k zajištění bezpečné přepravy nebezpečných věcí, které souvisejí s odbornou způsobilostí řidičů, silniční kontrolou vozidel, periodickým školením řidičů, absolvováním periodického přezkoušení řidičů a s průvodní dokumentací přepravy nebezpečných věcí.

Dohoda ADR přesně vymezuje celou řadu povinností, které musí řidič dodržovat před nebo během přepravy nebezpečných věcí. Dodržuje-li je, může předejít možným rizikům na pozemních komunikacích. Tyto povinnosti řidiče viz **příloha L**.

3.1 Školení řidičů

Podkapitola školení řidičů se zabývá povinnostmi, které jsou pro řidiče ADR nezbytné, a které musí dodržovat během přeprav nebezpečných věcí. Nedodržování těchto zpřísněných pravidel zvyšuje pravděpodobnost případných havárií.

Všichni řidiči, kteří se podílejí na přepravě nebezpečných věcí Dohody ADR, jsou povinni se zúčastnit speciálního periodického školení dle **zákona č. 111/1994 Sb., o silniční přepravě ve znění pozdějších předpisů**. Toto speciální školení je zakončeno zkouškou odbornosti pod dohledem příslušného orgánu, v ČR je to Ministerstvo dopravy ČR.³⁹

V případě úspěšného složení závěrečného testu odborné způsobilosti obdrží řidič **Osvědčení o školení řidičů vozidel přepravujících nebezpečné věci**, to je platné po dobu 5 let. Toto osvědčení může být držiteli vydáno na dalších 5 let, pokud se držitel tohoto osvědčení zúčastnil v posledním roku před ukončením platnosti osvědčení povinného školení a úspěšně absolvoval zkoušku odborné způsobilosti získá průkaz řidiče ADR.⁴⁰

³⁹ *Ministerstvo dopravy* [online]. © 2006, [cit 2013-04-28]. část 8 kapitola 8.2
Dostupné z: http://www.mdcz.cz/cs/Silnicni_doprava/Nakladni_doprava/adr/ADR+2011+-+ke+sta%C5%BEn%C3%AD/

⁴⁰ tamtéž

3.2 Průvodní dokumenty

Přepravní doklady jsou dokumenty, které dokládají nezbytné údaje pro identifikaci totožnosti osádky a její způsobilosti k provozování přepravy, identifikaci přepravovaného nákladu a veškeré průvodní doklady o vozidle. Tyto doklady musí mít řidič vozidla přepravující nebezpečné věci v době přepravy k dispozici.⁴¹

Základní členění nezbytných dokumentů k přepravě ADR:

- **dokumenty o kvalifikaci osádky** - Řidič musí mít během přepravy k dispozici státem vydaný průkaz totožnosti nebo cestovní pas a platné osvědčení o školení řidiče, tzn. průkaz ADR podepsaný řidičem. Dále musí mít platný řidičský průkaz a profesní průkaz řidiče. Průkaz ADR a profesní průkaz řidiče viz **příloha M**.

Od 19. 1. 2013 dochází ke změně u vydávání profesních průkazů řidiče novelou **zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích**. Profesní způsobilost řidiče se nyní bude zaznamenávat přímo do řidičského průkazu, bude tedy nutné vyměnit řidičský průkaz a popřípadě digitální kartu do tachografu, pokud je řidič jejím vlastníkem.

- **dokumenty o vozidle** - Při přepravě nebezpečných věcí v cisterně konstrukčního typu FL, OX či AT nebo při kusové přepravě výbušných látek a předmětů ve vozidle konstrukčního typu EXII, EXIII a MEMU je nutné osvědčení o schválení vozidel pro přepravu některých nebezpečných věcí, které je vydáváno v platnosti vždy na 1 rok. Vzor osvědčení o schválení tahače návěsu ADR a cisterny pro přepravu některých nebezpečných věcí viz **příloha N**.
- **dokumenty o nákladu** - Základním dokumentem je přepravní doklad, který informuje o názvu, parametrech a vlastnostech nákladu, o jménu odesílatele a příjemce a také o místu nakládky a vykládky. Přepravními doklady jsou např. list CMR⁴², nákladní list, dodací list, list o posledním nákladu v cisterně v případě jízdy prázdné cisterny, licence pro mezinárodní silniční přepravu zboží pro cizí potřeby. Vzory průvodních dokladů o nákladu viz **příloha O**.

⁴¹ *Ministerstvo dopravy* [online]. © 2006, [cit 2013-04-28]. část 8 kapitola 8.1
Dostupné z: http://www.mdcz.cz/cs/Silnicni_doprava/Nakladni_doprava/adr/ADR+2011+-+ke+sta%C5%BEn%C3%AD/

⁴² International Consignment Note (Mezinárodní nákladní list)

- **pokyny pro případ DN či mimořádné události** - Pro tento případ musí mít osádka písemné pokyny pro řešení této situace. Písemné pokyny předá před přepravou dopravce řidiči. Písemné pokyny řidiče viz výše **podkapitola 2.2.**

3.3 Kontroly státního odborného dozoru

V ČR provádí kontroly silničních vozidel Policie ČR, Celní správa ČR a pracovníci příslušných krajských úřadů. Při těchto silničních kontrolách musí výše zmíněné orgány postupovat dle **vyhlášky č. 522/2006 Sb. o státním odborném dozoru a kontrolách v silniční dopravě**. Vozidlo přepravující nebezpečné věci musí být odstaveno z pozemní komunikace, jinak má řidič povinnost odstavit vozidlo na krajnici, zapnout výstražná osvětlení, vozidlo vpředu i vzadu obestavět oranžovými blikajícími svítilnami a informovat složky IZS⁴³, o místě, kde se vozidlo právě nachází.⁴⁴

Postup silniční kontroly je v rámci členských států EU sjednocen, tzn. nedodržení předpisů dle Dohody ADR je členěno do třech rizikových kategorií a při silniční kontrole se ve všech členských státech EU musí vyplnit jednotný protokol o kontrole tzv. kontrolní seznam. Kontrolní seznam viz **příloha P**.

Kontrola státního odborného dozoru nemusí vždy probíhat jen na pozemních komunikacích. Kompetentní orgán může provést kontrolu přímo v provozovnách dopravců, ale také na veškerých místech, kde probíhá nakládka, vykládka či manipulace nebezpečných věcí. V roce 2008 vydalo Ministerstvo dopravy ČR podrobné pokyny pro kompetentní kontrolní orgány včetně sazebníku pokut.

3.4 Zákazy jízd

Zákazy jízd vybraných typů vozidel byly vytvořeny za účelem plynulé regulace silniční dopravy. Zákazy jízd se týkají výhradně nákladních vozidel v časech, kdy je předpokládán zvýšený provoz osobních automobilů. V ČR upravuje zákazy jízd

⁴³ Integrovaný záchranný systém

⁴⁴ *Centrum služeb pro silniční dopravu* [online]. © 2013, [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: <http://www.cpsd.cz/index.php/dopravci/118-mej-pri-kontrolach>

zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích ve znění pozdějších předpisů.⁴⁵

Na některá vozidla přepravující nebezpečné věci se zákazy jízd nevztahují.

Jsou to následující výjimky:

- vozidla přepravující pohonné hmoty určené k plynulému zásobování čerpacích stanic pohonných hmot (např. doprava nafty, benzínu apod.)
- vozidla přepravující chemické látky podléhající teplotním změnám nebo krystalizaci (např. přeprava síry)
- vozidla používaná při činnostech bezprostředně spojených s prováděnou údržbou, opravami a výstavbou pozemních komunikací (např. horký asfalt)

3.5 Povinné přestávky řidičů

Bezpečnostní přestávka je doba, po kterou nesmí řidič řídit vozidlo, ale ani vykonávat jinou práci, je určena výhradně k jeho zotavení. Povinné přestávky řidičů v rámci EU a vnitrostátní dopravy jsou řízeny směrnicí **ES 561/2006**. Povinné přestávky platí pro řidiče vozidel, jejichž hmotnost převyšuje 3,5 t. Řidič musí nejdéle po 4,5 hodinách řízení vykonat nepřerušovanou přestávku o délce nejméně 45 minut, pokud mu nezačíná doba odpočinku. Tuto přestávku může řidič nahradit přestávkou v délce nejméně 15 minut, po níž následuje přestávka v délce 30 minut.⁴⁶

Denní doba odpočinku

Denní doba odpočinku jde-li o jednoho řidiče. Řidič musí mít nedělený odpočinek, tzn., že v průběhu každých 24 hodin musí mít nepřerušovaný odpočinek nejméně 11 hodin, který ovšem může být zkrácen na 9 hodin nepřerušovaného odpočinku, ale nejvýše třikrát týdně.

⁴⁵ WEIGEL, Ondřej. *Autošluka 2009*. Brno: Computer Press, 2009, s. 26-27. ISBN 978-80-251-2494-9

⁴⁶ *Dinamic professional transport* [online]. [cit. 2013-04-30].
Dostupné z: <http://www.dynamicpro.cz/povinne-prestavky-2/>

Druhý způsob povinných přestávek je dělený odpočinek. V nezkrácených dnech odpočinku smí být odpočinek čerpán ve dvou oddělených částech během 24 hodin. První část musí být nepřerušena v délce nejméně 3 hodin a druhá část nejméně 9 po sobě následujících hodin, pak se min. doba odpočinku prodlužuje na 12 hodin.

Jsou-li ve vozidle nejméně dva řidiči, musí mít každý z nich denní nepřerušovaný odpočinek v délce nejméně 9 hodin za každých 30 hodin.⁴⁷

Týdenní doba odpočinku

V období dvou po sobě následujících týdnů, musí mít řidič alespoň v jednom z nich:

- dvě běžné týdenní doby odpočinku, tzn. 2 x 45 hodin

NEBO

- jednu běžnou týdenní dobu odpočinku a jednu zkrácenou dobu odpočinku v celkové délce min. 24 hodin. Toto zkrácení musí být vyrovnáno odpovídající dobou odpočinku vybranou v celku před koncem třetího týdne následujícího po dotyčném týdnu, tzn. 1 x 45 hodin + 1 x kompenzace.

Doba řízení

Celková doba řízení mezi dvěma denními odpočinky nebo jedním denním odpočinkem a jedním týdenním nesmí přesáhnout 9 hodin. Dvakrát v týdnu může být prodloužena na 10 hodin. Týdenní doba řízení, nesmí přesáhnout 56 hodin a nesmí být překročena max. týdenní pracovní doba stanovená v **nařízení vlády č. 589/2006 Sb.** Celková doba řízení nesmí přesáhnout 90 hodin v období dvou po sobě následujících týdnů.⁴⁸

⁴⁷ *DINAMIC professional transport* [online]. [cit. 2013-04-30].
Dostupné z: <http://www.dynamicpro.cz/povinne-prestavky-2/>

⁴⁸ tamtéž

3.6 Specifika provozu a povinnosti subjektů podílejících se na přepravě nebezpečných věcí

Veškeré subjekty zapojené do přepravy nebezpečných věcí dle Dohody ADR musí učinit předepsaná opatření dle povahy přepravovaných věcí a rozsahu předvídatelných rizik tak, aby byla tato rizika v případě DN minimalizována. Subjekty, které jsou zapojeny do celého přepravního řetězce, musejí být řádně proškoleni o těchto možných rizicích, které mohou vzniknout při přepravě nebo při manipulaci s nebezpečnými látkami. Opatření rozhodující o bezpečném chodu celé přepravy nebezpečných věcí se samozřejmě liší dle různých vlastností přepravovaných látek.

Základní povinnosti všech subjektů, tzn. odesílatelů, dopravců a příjemců podílejících se na přepravě dle Dohody ADR, přesně vymezuje **zákon č. 111/1994 Sb. o silniční dopravě**. Při porušení předepsaných povinností, které ukládá tento zákon, stanoví Ministerstvo dopravy ČR negativní peněžní sankci subjektu, který předepsané povinnosti porušil.

Povinnosti odesílatele, dopravce a příjemce plynoucí ze **zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě viz příloha Q**.

Důležitým článkem celého přepravního řetězce je činnost bezpečnostního poradce. Tohoto poradce musí mít každý podnikatelský subjekt, který se zabývá přepravou nebezpečných věcí nebo činnostmi související s touto přepravou, např. balení, nakládka, vykládka zboží apod. Činnost bezpečnostního poradce viz **příloha R**.

4 SYNTÉZA ZÍSKANÝCH ÚDAJŮ A NÁVRH DOPORUČENÍ PRO ZVÝŠENÍ BEZPEČNOSTI

V této kapitole bude uvedena syntéza získaných údajů, která se týká analýzy nehodovosti vozidel ADR a obecné bezpečnosti této přepravy nebezpečných věcí. Bezpečnost silničního provozu v tomto segmentu silniční dopravy je bezpodmínečně nejdůležitějším kritériem, které musí být striktně dodržováno jako prevence před možnými riziky, které mohou mít svým rozsahem a nebezpečností vážný dopad na lidské životy a životní prostředí. V podkapitolách budou uvedeny mé návrhy na zlepšení bezpečnosti silničního provozu vozidel ADR ve smyslu výstavby separovaných parkovacích ploch, úpravy právního rámce vztahující se k přepravě nebezpečných věcí a zlepšení informovanosti nových řidičů v autoškolách o problematice nebezpečné přepravy věcí.

4.1 Zhodnocení bezpečnosti dopravy vozidel ADR

V tomto sektoru dopravy, tj. v přepravě nebezpečných věcí dle Dohody ADR jsou nařízení a legislativa ohledně bezpečnostních opatření v silničním provozu na takové úrovni, která již nevyžaduje žádných podstatných zásahů. Tím je myšleno, že je bezpečnost v tomto sektoru na vysoké úrovni, pokud budou veškerá nařízení dodržována všemi subjekty zapojenými do přepravy nebezpečných věcí, nemělo by docházet k životu ohrožujícím negativním dopadům na PK.

Ve druhé kapitole bakalářské práce je uvedena analýza nehodovosti vozidel podílejících se na přepravě nebezpečných věcí v letech 2008 až 2012. Nehodovost je rozdělena hned podle několika hledisek. Celkový přehled DN ve všech krajích ČR viz výše **tabulka č. 3**. Největší počet DN vozidel ADR je zaznamenáno ve Středočeském a Ústeckém kraji. Zvýšený počet DN v Ústeckém kraji mě nikterak nepřekvapil, protože je zde velice rozšířený chemický průmysl čili je možné předpokládat zvýšenou koncentraci jízd vozidel přepravujících nebezpečné věci. A zvýšený počet DN ve Středočeském kraji si vysvětlují hustou sítí transevropských silnic (např. E55, E65, E67, E56), které protínají ČR skrz Střední Čechy. Ovšem to vše je velice spekulativní hledisko, protože může být situace vývoje DN každým rokem odlišná.

Z **obrázku č. 1** viz výše **2. kapitola** je na první pohled zřejmé, že počet lehkých, těžkých zranění a úmrtnost při DN se v průběhu let 2008 až 2012 postupně snižuje stejně jako celkový počet DN. I když dnes existuje celá řada nejmodernějších elektronických systémů, které podporují bezpečnou jízdu vozidla a napomáhají tak řidiči snadněji ovládat vozidlo a předcházet možným rizikům, je lidský faktor stále nejdůležitějším faktorem, který „vše řídí“. Při jeho selhání je ohrožena bezpečnost lidských životů ostatních účastníků provozu na PK. V mnoha případech je právě selhání lidského faktoru příčinou DN viz výše **2. kapitola obrázek č. 2**. Druhou nejčastější příčinou DN je již výše zmiňovaný špatný technický stav dopravních jednotek, za který odpovídá doprava.

4.2 Návrh na úpravu zákona č. 361/2000 Sb. § 7 odst. c)

V následující podkapitole bude přednesen návrh na úpravu zákona ve věci zákazu používání hovorových zařízení při jízdě vozidlem. Konkrétně používání CB stanic⁴⁹, které nejčastěji využívají řidiči nákladních vozidel, a tedy i řidiči vozidel ADR.

Řidičům vozidel ADR je doporučováno sledovat dopravní zpravodajství rádiových stanic pro získání informací o situacích na trase. Mnohem pružnější komunikační prostředek pro zjištění aktuálních informací je komunikace řidičů prostřednictvím CB stanic. Existují dva druhy CB stanic, a to mobilní a stacionární. Pomocí mobilní CB stanice, která je umístěna přímo v kabině řidiče, probíhá předávání informací mezi řidiči mnohem rychleji, než je tomu v případě dopravního zpravodajství rádiových stanic. Dále pak druhou je stacionární CB stanice, slouží mimo jiné i k poskytování informací o aktuální dopravní situaci v okolí. Stacionární CB stanice je obvykle umístěna v budově, odkud je jinou osobou ovládána. Tato osoba sleduje dopravní zpravodajství a vysílá aktuální informace řidičům v okolí. Řidiči nákladního vozidla, kteří na předem domluveném kanálu CB stanice vnesou dotaz na dopravní situaci v daném místě na jejich trase, je obratem sdělena odpověď o dopravní situaci.

⁴⁹ CB (anglicky Citizen Band) je zkratka označující radiové občanské pásmo uvolněné k provozu široké veřejnosti bez nutnosti jakékoliv registrace a placení provozních poplatků.

V praxi tuto komunikaci řidičům znemožňuje ustanovení **zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích § 7 odst. c).**

„Řidič nesmí při jízdě vozidlem držet v ruce nebo jiným způsobem telefonní přístroj nebo jiné hovorové nebo záznamové zařízení.“⁵⁰

Mým návrhem k tomuto rozporu praxe a legislativy ohledně komunikace řidičů prostřednictvím CB stanic, které jsou pro bezpečný provoz vozidel a informovanost řidičů nezbytné, je vyjmutí používání CB stanic z působení tohoto zákona, tedy a s tím zrušení negativních peněžních sankcí za používání CB stanic během jízdy.

CB stanice jsou například nutností při komunikaci řidičů vozidel s nadměrným nákladem a jejich doprovodných vozidel, případně i doprovázejících policejních vozidel. CB stanice umožňuje všem jejím uživatelům na předem dohodnutém komunikačním kanále skupinovou komunikaci, což je při použití telefonních zařízení z hlediska rychlosti předání informace všem zúčastněným nemožné.

4.3 Návrh na rozšíření výuky v autoškolách o problematiku ADR

Tato podkapitola se bude zabývat návrhem na zlepšení bezpečnosti přepravy vozidel ADR, na kterou má vliv chování ostatních řidičů na PK. Tedy, aby se výcvik nových řidičů v autoškolách rozšířil o základní znalosti problematiky přeprav ADR. Důležitou součástí bezpečného provozu na PK je vzájemné chování řidičů. Mezi řidiči jsou rozdílné zkušenosti v řízení vozidla, ať už je nedostatek zkušeností v řízení zapříčiněn tím, že je řidič mladý a nezkušený či řídí vozidlo jen výjimečně nebo se jeho reakce snižují s přibývajícím věkem. Obecná informovanost o přepravě ADR a jejich rizicích pro potenciální řidiče osobních vozidel, ale i pro stávající by měla být zařazena do výukových osnov lektorů autoškol.

V následující druhé části podkapitoly jsou konkretizovány rizikové dopravní situace, ke kterým v mnoha případech na PK dochází a jsou často příčinou DN. Jak by se měl řidič osobního vozidla chovat na PK k nákladním vozidlům a cisternám ADR? Vždy by měl zpozornět, když se ocitne na PK v blízkosti takového vozidla, o to více pak u vozidla označeného oranžovými výstražnými tabulkami, popřípadě bezpečnostními značkami. V praxi řidiči nákladních automobilů a cisteren při jízdě na PK dodržují větší vzdálenosti

⁵⁰ Zákon č. 361/2000 Sb. § 7 odst. c)

v rozestupu mezi vozidly, pro případ včasné reakce nouzového manévru (např. vyhnutí se, brzdění). Ale tyto větší mezery před nákladními vozidly jsou často impulzem pro nové či stávající nezkušené řidiče, kteří chtějí nákladní vozidlo předjet a zařadit se před něj. V tu chvíli ovšem nákladní vozidlo nemá již požadovanou rezervu v odstupu od vozidla jedoucího před ním, kterou samozřejmě může vyrovnat zpomalením vozidla. Ale kdyby mělo při nebezpečném manévru předjíždění osobního vozidla dojít k náhlé krizové situaci (např. osobní vozidlo se dostane do smyku), tak nákladní vozidlo nemá takovou rezervu odstupu vzdáleností mezi vozidly a riziko, že dojde k DN, se tímto zvyšuje. Čili, řidič předjíždějícího vozidla by měl vždy předem vyhodnotit, zda je úsek, ve kterém se chystá předjíždět nákladní či cisternové vozidlo dostatečně přehledný, aby neohrozil tato vozidla, a tím předcházel vzniku DN. Dále by řidiči osobních vozidel neměli vozidla ADR záměrně blokovat a vybrzdňovat.

Řidiči cisternových vozidel si tyto bezpečné odstupy mezi vozidly ponechávají ještě delší z důvodu přelévání přepravované kapaliny v cisterně. Kapalina v cisterně se přelévá, a tím je brzdná dráha cisternového vozidla prodlužuje. Chování cisternového vozidla loženého kapalinou při průjezdu zatáčkou a při brzdění viz výše **podkapitola 2.9**.

Mým návrhem tedy je, zavést plošně ve všech školících institucích autoškol, v rámci výukových hodin teorie, přednášku odborníka, který se zabývá přepravou nebezpečných věcí Dohody ADR. Odborníkem na tomto místě myslím bezpečnostního poradce ADR. Přednášku bych pojal globálně o problematice přepravy nebezpečných látek. O nehodovosti v tomto segmentu dopravy, o obecném povědomí bezpečnostních značek a výstražných tabulek umístěných na vozidlech ADR a v neposlední řadě o možných nebezpečích, ke kterým může dojít v případě DN. Všichni potencionální řidiči osobních vozidel by pak měli mít podvědomí o základních informacích, týkajících se problematiky bezpečnosti provozu vozidel ADR. Když řidič spatří na PK vozidlo označené jako vozidlo ADR, měl by svou jízdu přizpůsobit s ohledem na toto vozidlo a neměl by ho jakkoliv ohrožovat. Dále bych zavedl základní pojmy a některá bezpečnostní značení vozidel ADR do testových otázek závěrečných testů autoškol.

4.4 Návrh na výstavbu separovaných parkovacích ploch pro vozidla ADR

Tato podkapitola se bude zabývat návrhem na možné vybudování separovaných parkovacích ploch, právě pro vozidla přepravující nebezpečné věci dle Dohody ADR. K možným rizikům plynoucím ze samotné přepravy nebezpečných látek a předmětů nemusí vždy docházet právě při fyzické přepravě zboží, ale i ve chvíli, kdy řidič vozidla označeného jako ADR s nebezpečnými látkami a předměty vykonává buď povinné přestávky řidiče nebo musel z jiných důvodů přerušit jízdu.

Řidiči nákladních vozidel musí dodržovat pravidelné přestávky v jízdě viz výše **podkapitola 3.5**. Čili, řidiči musí zastavit vozidlo na místech k tomu určených, ale tomu tak v mnoha případech nedochází. Vlivem hustého provozu nákladních vozidel na PK je počet parkovacích ploch nedostačující. To je příčinou přeplněných parkovacích ploch, pak řidiči parkují i na místech, kde je státní vozidel zakázáno (např. na místech pro autobusy, pro osobní vozidla, na výjezdech parkovišť a PK apod.). K tomuto nedostatku dochází zejména v nočních hodinách. V praxi běžně dochází k situacím, kdy na jedné parkovací ploše stojí v bezprostřední blízkosti nákladní vozidla přepravující nejrůznější druhy látek a předmětů a společně s těmito vozidly i například dálkové autobusy s cestujícími. Riziková situace může nastat (např. Cestující po dlouhé cestě dálkovým autobusem, vystoupí a odhodí nedopalek cigarety, bule-li stát poblíž cisterna, z které mohou unikat zbytky paliva nebo jiných nebezpečných látek, je riziko nebezpečí velmi vysoké).

Mým návrhem tedy je výstavba oddělených parkovacích ploch pro vozidla ADR, která by byla v dostatečné vzdálenosti od PK a obydlí ploch. Zabezpečena vhodnými prostředky a bezpečnostním systémem, popř. lidským dozorem, aby bylo zamezeno vniknutí nepovolaných osob. Tyto specializované parkovací plochy by byly napojeny na složky IZS, pro případ havárie. Ovšem bylo by nutné zamezit parkování vozidel přepravující nebezpečné látky a předměty, které by spolu mohly nebezpečně reagovat, obdobný proces jako u zákazu společné nakládky nebezpečných věcí viz výše **podkapitola 2.7**.

Jsem si vědom finanční náročnosti těchto plánovaných výstaveb oddělených parkovacích ploch pro vozidla ADR. Ale když už jsou v tomto segmentu dopravy kladené tak přísné požadavky na konstrukci vozidel, profesní způsobilosti a kvalifikaci řidičů, povinnosti všech subjektů zapojených do přeprav ADR a na místa vykládek, nakládek a manipulace s nebezpečnými věcmi, proč tedy neinvestovat finanční prostředky do těchto specializovaných parkovacích ploch, které by mnohdy předcházely haváriím. Bylo by to podle mého názoru

řešení častých nebezpečných situací, ke kterým dochází velmi často na PK. A pak bychom tedy mohli říci, že je problematika přepravy nebezpečných věcí dle Dohody ADR z hlediska právního rámce, ale i technicko-provozního hlediska zabezpečena všemi možnými dostupnými prostředky. A když budou všemi subjekty, které jsou do tohoto řetězce přepravy ADR zapojeny dodržovány, bude pak pravděpodobnost výskytu havárií minimální.

ZÁVĚR

Celá problematika přepravy nebezpečných věcí dle Dohody ADR je složitým přepravním řetězcem, ve kterém musí každý do něho zapojený subjekt, dodržovat celou řadu striktních pravidel. Předpisy, které určuje právní rámec či právě Dohoda ADR, musí být bez rozdílu splněny, pak je možné s velkou pravděpodobností předcházet negativním dopadům na lidské zdraví a životní prostředí. Bezpečnost a plynulost provozu v tomto sektoru dopravy musí být dodržována především. Při vzniku DN, při níž bylo poškozeno vozidlo přepravující nebezpečné látky, mohou být následky mnohonásobně vyšší, nežli u „obyčejné“ DN. Novelizace zákonů stále s jistotou zaplňují mezery ve stávající legislativě a upevňují tak sílu působení předpisů a dozor nad jejich dodržováním.

Přehled DN vozidel ADR v analytické části této práce jednoznačně informuje o klesajícím počtu případů DN, u nichž došlo k negativnímu dopadu na lidské zdraví. Ovšem z průzkumu nehodovosti vyplývá, že velkou měrou ke vzniku DN přispívá selhání lidského faktoru a na druhém místě technický stav vozidla. Čili, že řidič z nějaké příčiny zanedbal své povinnosti, ať už vědomě či nevědomě. Ovšem výsledek je v obou případech totožný a vede tak ke zvýšení vzniku rizika. Ale s rostoucím vývojem nových technologií, které se již využívají či budou využívat ve vozidlech nákladní dopravy, by měl mít lidský faktor méně úkonů při řízení, a tím by měla být zajištěna větší bezpečnost provozu a pokles DN.

V poslední části práce jsou uvedeny některé návrhy na zlepšení současné situace bezpečnosti provozu vozidel ADR na PK. Na základě poznatků problematiky bezpečnosti vozidel přepravující nebezpečné věci, byly mnou formulovány návrhy doporučení pro zlepšení bezpečnosti v tomto sektoru dopravy. Myslím si, že návrhy svou koncepcí odpovídají splnitelným cílům a mohly by posloužit odborné veřejnosti jako hrubý náčrt koncepce úprav bezpečnostních opatření. Jejich uskutečnění by mohlo výrazně pomoci zvýšit úroveň bezpečnosti provozu u vozidel ADR.

SEZNAM LITERATURY

ADR - silniční doprava [online]. aktualiz. 7. 3. 2011 [cit. 2013-05-02].

Dostupné z: www.asbenes.cz

ADR - školenia a konzultácie [online]. [cit. 2013-05-06]. Dostupné z: <http://www.adr.sk/>

Besip [online]. [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: <http://www.ibesip.cz/>

Bohumínská logistická společnost [online]. [cit. 2013-05-01].

Dostupné z: <http://www.bologis.cz/>

Business center [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://business.center.cz/>

CESMAD BOHEMIA [online]. [cit. 2013-05-05]. Dostupné z: <http://www.prodopravce.cz/>

ČESKO. Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2001, částka 172, s. 9948-9969. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2001, částka 54, s. 1991-2004. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 434/2005 Sb., o chemických látkách a chemických směsích. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2005, částka 150, s. 8018-8045. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2000, částka 46, s. 1035. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1994, částka 45, s. 1826-1841. ISSN 1211-1244.

DINAMIC professional transport [online]. [cit. 2013-05-06].

Dostupné z: <http://www.dynamicpro.cz/>

Eko ADR [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.ekoadr.sk/>

EUR - LEX Přístup k právu Evropské unie [online]. [cit. 2013-05-01].

Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/>

Evropská dohoda o mezinárodní silniční přepravě nebezpečných věcí (ADR) [online]. [cit. 2013-05-02]. Dostupné z: <http://ekoporadenstvi.ic.cz/>

Evropská komise [online]. [cit. 2013-05-07]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/>

Evropské spotřebitelské centrum Česká republika [online]. [cit. 2013-05-04]. Dostupné z: <http://www.evropskyspotrebitel.cz/evropske-predpisy>

Inter expres servis [online]. [cit. 2013-05-08]. Dostupné z: <http://www.interexpres.cz/>

Policejní prezidium ČR, *Interní materiály*

Jaroslav Šumpich & syn [online]. [cit. 2013-05-06]. Dostupné z: <http://www.spedicesumpich.cz/>

KLEPRLÍK, Jaroslav. *Silniční doprava*. 1. vydání. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2011. IBSN 978-80-7395-451-2.

MILETÍN, Jiří. *ADR 2011*. Praha: M KONZULT, 2011. IBSN 978-80-902202-1-8.

Ministerstvo dopravy [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.mdcz.cz/>

Ministerstvo vnitra České republiky [online]. [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/>

M KONZULT [online]. [cit. 2013-05-06]. Dostupné z: <http://mkonzult.webnode.cz/>

Policie České republiky [online]. [cit. 2013-04-30]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/>

POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČR [online]. [cit. 2013-05-01]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/>

WEIGEL, Ondřej. *Autošloka 2009*. Brno: Computer Press, 2009. IBSN 978-80-251-2494-9.

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Příloha A - Všeobecná ustanovení a ustanovení týkající se nebezpečných látek a předmětů	11
Tabulka č. 2: Příloha B - Ustanovení o dopravních prostředcích a o přepravě.....	12
Tabulka č. 3: Vývoj DN v jednotlivých krajích ČR v letech 2008 - 2012.....	17
Tabulka č. 4: Účast vozidel ADR na DN rozdělena dle jednotlivých typů	20
Tabulka č. 5: Třídy nebezpečných věcí.....	23
Tabulka č. 6: Identifikační čísla nebezpečnosti.....	24
Tabulka č. 7: Obalové skupiny	31

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1: Dopady DN na zdraví účastníků DN v letech 2008 - 2012	18
Obrázek č. 2: Rozdělení DN dle příčin v letech 2008 - 2012	19
Obrázek č. 3: DN dle skupenství přepravovaných látek v letech 2008 - 2012	20
Obrázek č. 4: Odpojovač akumulátoru	22
Obrázek č. 5: Výstražná tabulka (benzín)	25
Obrázek č. 6: Bezpečnostní značka benzínu	26
Obrázek č. 7: Značení plachtových a skříňových vozidel.....	27
Obrázek č. 8: Značení kontejnerů pro přepravu v kusech.....	28
Obrázek č. 9: Bezpečnostní značka pro přepravu zahřátých látek	29
Obrázek č. 10: Označení cisterny vpředu.....	29
Obrázek č. 11: Označení cisterny vzadu a z boku	29
Obrázek č. 12: Symbol pro značení schválených obalů dle OSN	32
Obrázek č. 13: Značení obalu	33
Obrázek č. 14: Značení omezeného množství.....	35
Obrázek č. 15: Značení vyňatého množství	36
Obrázek č. 16: Souprava tahače a návěsové cisterny pro přepravu nebezpečných věcí.....	37
Obrázek č. 17: Boxy s hasicími přístroji v zadní části návěsové cisterny	39
Obrázek č. 18: Umístění peřejníků v cisterně s pohybem kapaliny při brzdění vozidla	40

SEZNAM ZKRATEK

ADR	Accord Dangerous Route - Evropská dohoda o mezinárodní silniční přepravě nebezpečných věcí
CB	Citizen Band - je zkratka označující radiové občanské pásmo uvolněné k provozu široké veřejnosti bez nutnosti jakékoliv registrace a placení provozních poplatků
CMR	International Consignment Note - Mezinárodní nákladní list
DN	Dopravní nehoda
EHK OSN	Evropská hospodářská komise Organizace spojených národů
IATA-DGR	International Air Transport Association Dangerous Goods Regulations - předpis Mezinárodní asociace leteckých dopravců o přepravě nebezpečných věcí
IBC	Tuhé nebo flexibilní přepravní jednotky pro volně ložené látky, používané při přepravách nad 400 kg nebo 450 l. Nejvýše však mohou být IBC kontejnery do objemu 3 m ³
IZS	Integrovaný záchranný systém
MEGC	Vícečlánkové kontejnery určené pro přepravu nezchlazených plynů třídy 2
PK	Pozemní komunikace
UN	Identifikační číslo látky

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A: Seznam UN kódů látek při DN dle jednotlivých let

Příloha B: Písemné pokyny řidiče vozidla ADR při DN

Příloha C: Seznam bezpečnostních značek

Příloha D: Druhy obalů a jejich kódování

Příloha E: Zákaz společné nakládku nebezpečných věcí

Příloha F: Tabulky podlimitního množství nebezpečných věcí

Příloha G: Tabulka vyňatého množství

Příloha H: Popis jednotlivých typů vozidel pro přepravu ADR

Příloha I: Certifikát k cisterně

Příloha J: Požadavky na vozidlo pro přepravu nebezpečných věcí

Příloha K: Tabulka s požadavky na hasicí přístroje

Příloha L: Základní povinnosti řidiče při přepravě nebezpečných věcí

Příloha M: Osvědčení o školení ADR a profesní průkaz řidiče

Příloha N: Osvědčení o schválení cisterny a tahače návěsu ADR

Příloha O: Vzory průvodních dokumentů o nákladu

Příloha P: Kontrolní seznam

Příloha Q: Povinnosti subjektů zapojených do přepravy nebezpečných věcí dle zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě

Příloha R: Činnost bezpečnostního poradce

Příloha A: Seznam UN kódů látek při DN dle jednotlivých let

Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
UN 1845	UN 1203	UN 1203	UN 1203	UN 1202
UN 1203	UN 1202	UN 1202	UN 1202	UN 1203
UN 1300	UN 1965	UN 1965	UN 1965	UN 1830
UN 3098	UN 3257	UN 1978	UN 1978	UN 1965
UN 1202	UN 1977	UN 3257	UN 3257	UN 2586
UN 1049	UN 1073	UN 1006	UN 1001	UN 3291
UN 1066	UN 3077	UN 1977	UN 1977	UN 1073
UN 0241	UN 1263	UN 1866	UN 1915	UN 1977
UN 1361	UN 1824	UN 2586	UN 2672	UN 1992
UN 0081	UN 2187	UN 1830	UN 1170	UN 2331
UN 3077	UN 1951	UN 1013	UN 1951	UN 3475
UN 1006	UN 1789	UN 1066	UN 1072	UN 3257
UN 2491	UN 1866	UN 1070	UN 1073	UN 1789
UN 3077	UN 3082	UN 1072	UN 1402	UN 1479
UN 1954	UN 1361	UN 1956	UN 1301	UN 1824
UN 2209	UN 2796	UN 1170	UN 1719	UN 3077
UN 1230	UN 2810	UN 1951	UN 1824	UN 1813
UN 3266	UN 2055	UN 1263	UN 1791	UN 1361
UN 2586	UN 2209	UN 1049	UN 3082	UN 1951
UN 1830	UN 3264	UN 1073	UN 1779	UN 1287
UN 1361	UN 3266	UN 2357	UN 3266	UN 1490
UN 1072	UN 3098	UN 1726	UN 3264	UN 0012
UN 3077		UN 2581	UN 1814	UN 0014
UN 1001		UN 1789	UN 2211	UN 1001
UN 1230		UN 1824	UN 3077	UN 1791
UN 3082		UN 1987	UN 1300	UN 3082
UN 3291		UN 1903	UN 1006	UN 1779
UN 3257		UN 3077	UN 1013	UN 3266
UN 2448		UN 2468	UN 1066	UN 3264
UN 3475		UN 3266	UN 1046	UN 1814
UN 1001		UN 3264	UN 1954	UN 2211
UN 0255		UN 2448	UN 1956	UN 1049
UN 1070		UN 0485	UN 1845	UN 1300
UN 1965		UN 2211	UN 1263	UN 1006
UN 3077		UN 2265	UN 1830	UN 3065
			UN 1950	UN 2693
			UN 3291	UN 2491
			UN 1230	UN 1954
			UN 0065	UN 1956
			UN 0081	UN 1845
			UN 0160	UN 1263
			UN 0241	UN 1950
			UN 0255	UN 1230

Závěr: autor

Příloha B: Písemné pokyny řidiče vozidla ADR při DN

PÍSEMNÉ POKYNY

Činnosti v případě nehody nebo nouzové situace

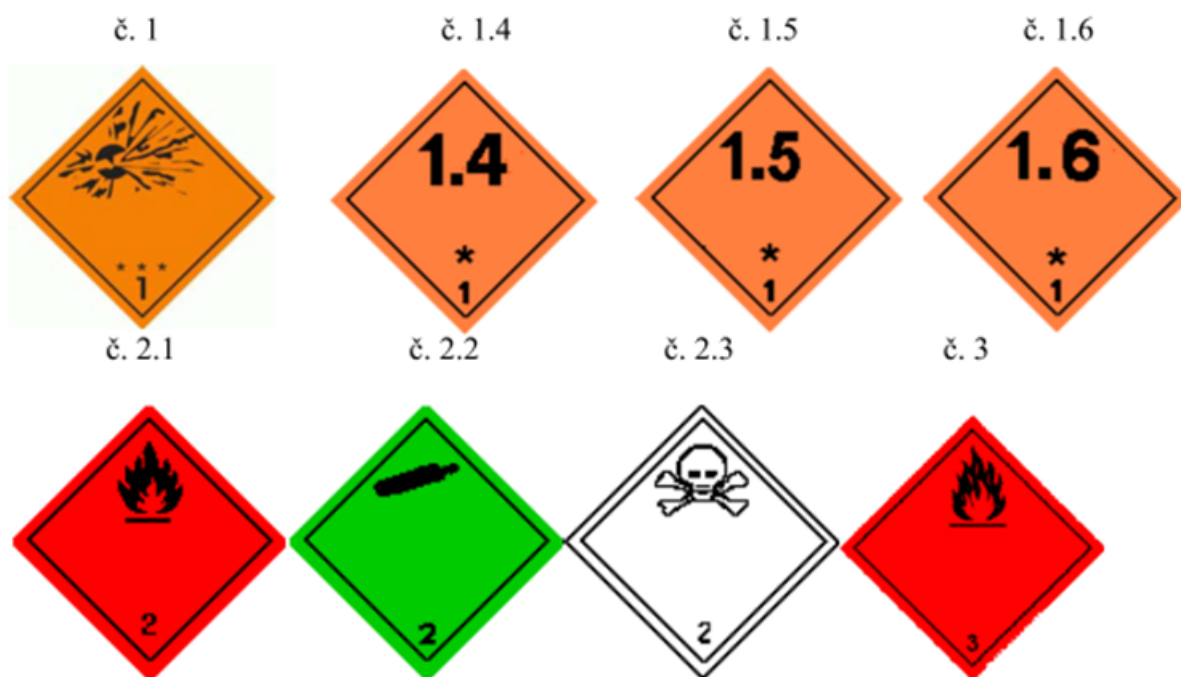
V případě nehody nebo nouzové situace, k níž může dojít nebo která může vzniknout během přepravy, musí členové osádky vozidla učinit následující opatření, kde je to bezpečné a proveditelné:

- Použít brzdový systém, zastavit chod motoru a odpojit akumulátor použitím odpojovače akumulátoru, pokud je jím vozidlo vybaveno;
- Vyloučit zápalné zdroje, zejména nekouřit a nezapínat žádné elektrické zařízení;
- Informovat příslušné zásahové jednotky a poskytnout jim co možno nejvíce informací o události nebo nehodě a o dotčených látkách;
- Obléci si fluoreskující výstražnou vestu a umístit stojací výstražné prostředky, jak je to vhodné;
- Uchovávat průvodní doklady snadno přístupné pro zásahové jednotky při jejich příjezdu;
- Nevstupovat do vyteklých nebo vysypaných látek, ani se jich nedotýkat, a vyhnout se vdechnutí výparů, kouře, prachu a par zdržováním se na návětrné straně;
- Kde je to vhodné a bezpečné, použít hasicí přístroje k uhašení malých/začínajících požárů pneumatik, brzd a motorových prostorů;
- Požáry v ložných prostorech nesmějí členové osádky vozidla hasit;
- Kde je to vhodné a bezpečné, použít výbavu vozidla k zamezení úniků do vodního prostředí nebo do kanalizačního systému a k sebrání vyteklých nebo vysypaných látek;
- Vzdálit se z blízkosti místa nehody nebo nouzové situace, upozornit jiné osoby, aby se vzdálily, a řídit se pokyny zásahových jednotek;
- Odložit všechno kontaminované oblečení a použitou kontaminovanou ochrannou výbavu a bezpečně je zlikvidovat.

Zdroj: autor

Příloha C: Seznam bezpečnostních značek

Vzor bezp. značky	Použití
č. 1	výbušné látky a předměty, podtřídy 1.1, 1.2, 1.3
č. 1.4	výbušné látky a předměty, podtřídy 1.4
č. 1.5	výbušné látky a předměty, podtřídy 1.5
č. 1.6	výbušné látky a předměty, podtřídy 1.6
č. 2.1	hořlavé plyny
č. 2.2	nehořlavé, netoxické plyny
č. 2.3	toxické plyny
č. 3	hořlavé kapaliny
č. 4.1	hořlavé tuhé látky, samovolně se rozkládající látky a znečlivěné výbušniny
č. 4.2	samozápalné látky
č. 4.3	látky, které ve styku s vodou vyvíjejí hořlavé plyny
č. 5.1	látky podporující hoření
č. 5.2	organické peroxidy
č. 6.1	toxické látky
č. 6.2	infekční látky
č. 7A	radioaktivní látky - I. třídy
č. 7B	radioaktivní látky - II. třídy
č. 7C	radioaktivní látky - III. třídy
č. 7E	štěpné látky třídy 7
č. 8	žíravé látky
č. 9	jiné nebezpečné látky a předměty

č. 4.1

č. 4.2

č. 4.3

č. 5.1

č. 5.2

č. 6.1

č. 6.2

č. 7.A

č. 7.B

č. 7.C

č. 7.E

č. 8

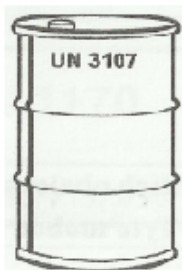
č. 9

Příloha D: Druhy obalů a jejich kódování

Sudy

ocelový sud s neodnímatelným víkem
označení např. 1A1

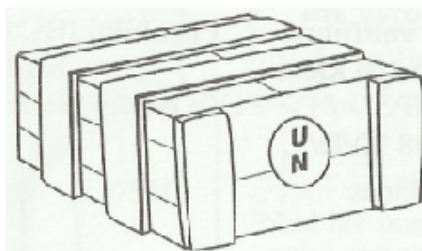
Kanistr

plastový kanistr
označení např. 3H

Bedny

dřevěná bedna
označení např. 4C

Pytle

plastový pytel
označení např. 5H

Kompozitní obal

označení např. 6HP

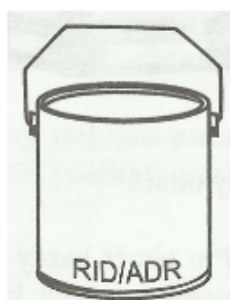

Láhve

pro přepravu plynů v kusech se používají
obaly: svazky lahví, tlakové sudy, kryogenní
nadoby pro hluboko schlazené plyny

Obal z jemného plechu

označení např. 0A2

Tabulky kódování obalů

Číslice	
1	sud
2	(vyhrazeno)
3	kanystr
4	bedna
5	pytel
6	kompozitní obal
7	(vyhrazeno)
0	obaly z jemného plechu

Velká písmena	
A	hliník
C	dřevo přírodní
D	překližka
F	rekonstituované dřevo(dřevovláknité či dřevotřískové materiály)
G	lepenka
H	plast (max. stáří obalů 5 let)
L	textilní tkanina
M	vícevrstvý papír
N	kov (kromě oceli a hliníku)
P	porcelán, sklo nebo kamenina

Příloha E: Zákaz společné nakládku nebezpečných věcí

Bezpečnostní značky č.	1	1.4	1.5	1.6	2.1, 2.2, 2.3	3	4.1	4.1 + I	4.2	4.3	5.1	5.2	5.2 + 1	6.1	6.2	7 A, 7 B, 7 C	8	9				
1	Viz 7.5.2.2										d								b			
1.4					a	A	a		a	a	a	a		a	a	a	a	a	a	a	a	a b c
1.5																						b
1.6																						b
2.1, 2.2, 2.3		a			x	X	X		x	x	x	x		x	x	x	x	x	x			
3		a			x	X	X		x	x	x	x		x	x	x	x	x	x			
4.1		a			x	X	X		x	x	x	x		x	x	x	x	x	x			
4.1 + 1								X														
4.2		a			x	X	X		x	x	x	x		x	x	x	x	x	x			
4.3		a			x	X	X		x	x	x	x		x	x	x	x	x	x			
5.1	d	a			x	X	X		x	x	x	x		x	x	x	x	x	x			
5.2		a			x	X	X		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x			
5.2 + 1												x	x									
6.1		a			x	X	X		x	x	x	x		x	x	x	x	x	x			
6.2		a			x	X	X		x	x	x	x		x	x	x	x	x	x			
7A, 7B, 7C		a			x	X	X		x	x	x	x		x	x	x	x	x	x			
8		a			x	X	X		x	x	x	x		x	x	x	x	x	x			
9	b	a b c	b	b	x	X	X		x	x	x	x		x	x	x	x	x	x			

Zdroj: www.mdcz.cz

X - společná nakládku povolena

a, b, c, d - další podmínky jsou předepsány v Dohodě ADR

Příloha F: Tabulky podlimitního množství nebezpečných věcí

Přepravní kategorie	Příklady látek nebo předmětů	Nejvyšší celkové množství na jednu dopravní jednotku
0	<ul style="list-style-type: none"> • výbušné látky a předměty • radioaktivní látky 	<p>0</p> <p>–</p> <p>□</p>
1	<ul style="list-style-type: none"> • toxické látky obalové skupiny I • žíravé látky skupiny I (UN 1831 kyselina dusičná, dýmavá) • toxické plyny 	<p>20</p> <p><i>x50</i></p>
2	<ul style="list-style-type: none"> • UN 1203 Benzín • hořlavé plyny, např.: propan-butan klasifikovaný jako UN 1965 • UN 1263 Barva, obalová skupina II 	<p>333</p> <p><i>x3</i></p>
3	<ul style="list-style-type: none"> • UN 1202 Nafta motorová • opotřebovaný motorový olej klasifikovaný jako UN 3082 • UN 1072 Kyslík, stlačený • akumulátory klasifikované jako UN 2794 • plyny dusivé a podporující hoření (např.: kyslík UN 1072) 	<p>1 000</p> <p><i>x1</i></p>
4	<ul style="list-style-type: none"> • prázdné nevyčištěné obaly se zbytky nebezpečných látek a označené dle ADR • výbušné látky a předměty klasifikované jako 1.4S (např.: náboje malorážkové) 	<p>bez omezení</p> <p>–</p>

Pro UN 0081, 0082, 0084, 0241, 0331, 0332, 0482, 1005 a 1017 je nejvyšší celkové množství na dopravní jednotku 50 kg.

V předchozí tabulce se největším celkovým množstvím na dopravní jednotku rozumí:

Jednotky	Platí pro
hrubá hmotnost v kg	<ul style="list-style-type: none"> • předměty
čistá hmotnost v kg	<ul style="list-style-type: none"> • tuhé látky (např.: hliníkový prášek) • zkapalněné plyny (např.: propan-butan) • hluboce zachlazené zkapalněné plyny • rozpuštěné plyny
vnitřní objem nádoby v litrech	<ul style="list-style-type: none"> • kapaliny (např.: motorová nafta, benzín) • stlačené plyny (např.: stlačený vzduch)

Při podlimitní přepravě dopravce nemusí dodržet:	Při podlimitní přepravě zůstávají v platnosti tyto požadavky:
<ul style="list-style-type: none"> - nemusí použít pro přepravu řidiče vlastní cího osvědčení o školení - neoznačuje vozidlo oranžovými tabulkami - ve vozidle nemusí být písemné pokyny podle ADR - ve vozidle nemusí být předepsaná výbava (kromě alespoň 2 kg hasicího přístroje) - neplatí ustanovení o osádce vozidla (ve vozidle může být neškolená osoba) - neplatí bezpečnostní předpisy podle ADR 	<ul style="list-style-type: none"> - proškolený řidič dle dohody ADR - schvalování obalů a značení kusů - zákaz společné nakládky - zajištění nakládky proti pohybu - větrání vozidel (tam, kde je předepsáno) - zákaz kouření - zákaz otevírání kusů - pro uzavřená vozidla, ve kterých se přepravují kapaliny nebo hořlavé plyny, je nutno mít ruční svítilnu konstruovanou tak, aby nezapálila případně unikající plyny a páry - tzv. „svítilna do výbušného prostředí“ - odesílatel je povinen vystavit a předat řidiči předepsaný přepravní doklad - výbava dopravní jednotky práškovými hasicími přístroji o obsahu 2 kg

Příloha G: Tabulka vyňatého množství

Kód	Max. čisté množství ve vnitřním obalu (v g pro pevné látky, v ml pro kapaliny a plyny)	Max. čisté množství ve vnějším obalu (v g pro pevné látky, v ml pro kapaliny a plyny, v případě smíšeného obsahu g nebo ml)
E0	Není dovoleno vynětí z platnosti	
E1	30	1000
E2	30	500
E3	30	300
E4	1	500
E5	1	300

Příloha H: Popis jednotlivých typů vozidel pro přepravu ADR

Vozidlo FL

Vozidlo určené pro přepravu kapalin s bodem vzplanutí 60 °C (kromě motorové nafty, plynového oleje a lehkého topného oleje) nebo hořlavých plynů v cisternových kontejnerech, přenosných cisternách nebo MEGC s vnitřním objemem větším než 3 m³, v nesnímatelných cisternách nebo snímatelných cisternách s vnitřním objemem větším než 1 m³, nebo v bateriových vozidlech s vnitřním objemem větším než 1 m³ určeným pro přepravu hořlavých plynů.

Vozidlo OX

Vozidlo určené pro přepravu peroxidu vodíku, stabilizovaného peroxidu vodíku, nebo peroxidu vodíku vodného roztoku stabilizovaného s více než 60 % peroxidu vodíku v nesnímatelných cisternách nebo ve snímatelných cisternách s vnitřním objemem větším než 1 m³ nebo v cisternových kontejnerech, přemístitelných cisternách s vnitřním objemem větším než 3 m³.

Vozidlo AT

Vozidlo jiné než FL nebo OX, určené pro přepravu ostatních nebezpečných věcí v cisternových kontejnerech, přemístitelných cisternách, nebo MEGC s vnitřním objemem větším než 3 m³, ve snímatelných nebo nesnímatelných cisternách s vnitřním objemem větším než 1 m³ nebo v bateriových vozidlech s vnitřním objemem větším než 1 m³, kromě vozidel typu FL.

Vozidla EX/II a EX/III

Jsou vozidla určená pro přepravu výbušných látek a předmětů třídy 1., která musí mít vždy vznětové motory. Vozidla EX/II musejí být konstruována a vybavena tak, aby přepravované výbušné látky a předměty byly chráněny před vnějšími riziky (např. nepříznivé počasí). Vozidla jsou uzavřena nebo kryta plachou, která musí být odolná proti roztržení, požáru a musí být zhotovena z nepromokavého materiálu.

Plachta musí pokrývat celý ložný prostor vozidla a otvory ložného prostoru musí mít uzamykatelné a těsně přiléhající kryty. Celý ložný prostor musí být zhotoven z nehořlavého materiálu a kabina řidiče je od ložného prostoru oddělena celistvou stěnou. Vozidla typu EX/III mají vždy uzavřený ložný prostor, který musí být taktéž z nehořlavého materiálu. Další bezpečnostní technicko-provozní požadavky mohou být náročnější než na vozidla typu EX/II.

Příloha J: Požadavky na vozidlo pro přepravu nebezpečných věcí

Ochrana vozidla proti nárazu

Cisternové vozidlo musí být v zadní části vybaveno nárazníkem přes celou šířku cisterny, který musí být vzdálený od pláště cisterny nejméně 100 mm. Cisternová vozidla se sklápěcí cisternou pro přepravu práškových látek a cisterny pro podtlakové vyčerpávání odpadů nemusí být tímto nárazníkem vybaveny, pokud je zadní část cisterny vybavena podobným systémem, který zajišťuje obdobnou ochranu proti nárazu jako nárazník.

Elektrická příslušenství

Veškerá elektrická vedení na vozidle musejí být dostatečně izolována a upevněna, aby při otřesech vozidla nedocházelo k jejich vzájemnému tření a následnému porušení izolací, které by mohly způsobit elektrický zkrat. Dále musejí být vedení dostatečně dimenzována, aby nedocházelo k jejich přehřívání. Veškeré elektrické okruhy vozidla musejí být jističeny přepěťovými ochrannými prvky, a to pojistkami či jističi.

Akumulátory musejí mít elektricky izolované kontakty nebo musejí být zakryty izolovaným víkem. Vozidlo musí být vybaveno dvojicí odpojovačů akumulátorů. Jeden odpojovač je přímo v kabině řidiče a druhý musí být umístěn zvenčí na vozidle tak, aby byl snadno přístupný.

Brzdové systémy a omezovače rychlosti

Vozidla, jejichž celková hmotnost přesahuje 16 t a přípojná vozidla přesahující celkovou hmotnost 10 t musí být vybavena zpomalovacím brzdovým systémem a antiblokovým systémem brzd ABS (Anti-lock Brake System). Tahače a nákladní vozidla, jejichž celková hmotnost převyšuje 12 t, musí být vybavena omezovačem rychlosti do 90 km/h.

Příloha L: Základní povinnosti řidiče při přepravě nebezpečných věcí

Řidič má zejména následující povinnosti:

- musí mít během přepravy s sebou a na požádání příslušným osobám předložit ke kontrole:
 - předepsané průvodní doklady
 - funkční hasicí přístroje
 - povinnou výbavu vozidla
- musí mít s sebou platné osvědčení o zvláštním školení a průkaz totožnosti
- nesmí přepravovat kus, jehož obal je poškozen nebo netěsný,
- odpovídá zejména za dodržení předpisů týkajících se:
 - dodržení dozoru nad vozidly
 - přepravy osob
 - vstupu do vozidla s osvětlovacím zařízením
 - správného označení vozidla oranžovými tabulkami případně velkými bezpečnostními značkami
 - zatažené parkovací brzdy při stání vozidla
 - označení vozidla tvořícího překážku silničního provozu
 - zajištění uvědomění příslušných orgánů v případě stání vozidla vytvářejícího zvláštní nebezpečí a v dalších předepsaných případech
 - provedení činností uvedených v pokynech pro případ nehody či mimořádné události
 - dodržení předpisů o čištění před nakládkou a vykládkou
 - manipulace a uložení kusů ve vozidle
 - zákazu společné nakládky do vozidla
 - opatření při společné přepravě s potravinami, poživatinami nebo krmivem
 - dodržení předpisu o kouření

Zdroj: autor

Příloha M: Osvědčení o školení ADR a profesní průkaz řidiče

Přední strana průkazu řidiče ADR

OSVĚDČENÍ O ŠKOLENÍ ŘIDIČŮ VOZIDEL
PŘEPRAVUJÍCÍCH NEBEZPEČNÉ VĚCI
TRAINING CERTIFICATE FOR DRIVERS
OF VEHICLES CARRYING DANGEROUS GOODS

v cisternách 1) jinak než v cisternách 1)
in tanks 1) other than in tanks 1)

Osvědčení č.
Certificate No.

Rozlišovací značka vydávajícího státu: CZ
Distinguishing sign of issuing State:

Platné pro třídu(y) 1) 2) Valid for class(es) 1) 2)

v cisternách in tanks jinak než v cisternách other than in tanks

do (datum) 3) 8.12.2017
until (date) 3)

1) Nehodící se škrtněte
Strike out what does not apply
2) O rozšíření platnosti na jiné třídy, viz stranu 3
For extensions to other classes, see page 3
3) O prodloužení platnosti, viz stranu 2
For renewal, see page 2

Zadní strana průkazu řidiče ADR

2

Příjmení Surname
Jméno First name(s)
Datum narození Date of birth
Státní příslušnost Nationality Česká republika
Podpis držitele Signature of holder
Vydáno kým Issued by MD ČR
Datum Date 16.1.2012
Podpis 4) Signature 4)
Prodlouženo do Renewed until
Kým By
Datum Date
Podpis Signature

3

Platnost rozšířena na třídu(y) 5)
Extended to class(es) 5)

v cisternách in tanks

1 Datum Date
2
3
4.1 4.2 4.3
5.1 5.2
6.1 6.2
7
8
9

Jinak než v cisternách Other than in tanks

1 Datum Date
2
3
4.1 4.2 4.3
5.1 5.2
6.1 6.2
7
8
9

Podpis a razítko Signature and stamp

4) a/nebo razítko orazánu vydávajícího osvědčení and/or seal (or stamp) of issuing authority
5) Nehodící se škrtněte Strike out what does not apply

Přední strana průkazu profesní způsobilosti

PRŮKAZ PROFESNÍ ZPŮSOBILOSTI ŘIDIČE
DRIVER QUALIFICATION CARD

CZ

6.

1.
2.
3.
4a.
4c.
(4d.)
5.
7.

4b.

(8.)

9.
ČÍSLO / NUMBER:

Zadní strana průkazu profesní způsobilosti řidiče

11.

9. 10.

C1
C
D1
D
C1E
CE
D1E
DE

1. PŘÍJMENÍ
2. JMÉNO(-A)
3. DATUM A MÍSTO NAROZENÍ
4a. DATUM VYDÁNÍ DOKLADU
4b. DATUM PLATNOSTI DOKLADU
4c. VYDÁVÁJÍCÍ ŮŘAD
(4d.) NEVYPLŇUJE SE
5. SÉRIE A ČÍSLO ŘIDIČSKÉHO PRŮKAZU
6. FOTOGRAFIE
7. PODPIS
(8.) NEVYPLŇUJE SE
9. PLATÍ PRO (POD)SKUPINY OPRAVNĚNÍ
10. HARMONIZAČNÍ KÓD SPOLEČENSTVÍ
11. JINÉ ZÁZNAMY

Příloha O: Vzory průvodních dokumentů o nákladu

Nákladní list pro přepravu nebezpečných věcí

datum: 19.11.2012		evid.číslo:	
Nákladní list pro přepravu nebezpečných látek podléhajících Dohodě ADR			
Zatřídění dle ADR: UN 3257 LÁTKA ZAHŘÁTÁ, KAPALNÁ, J.N., 9, OS III (D)			
při teplotě 100°C nebo vyšší a nižší než je její bod vzplanutí			
název produktu		množství :	
Polybitume EP (PMB 25/55-65)		25,58 t	
odesílatel:		místo nakládky:	
EUROVIA CS, a.s. 113 19 Praha 1		EUROVIA CS, a.s. závod Emulze Kolín výrobna: EMS Veltrubská ul., Kolín	
dopravce	SPZ tažné vozidlo:	SPZ návěs/přívěs:	
EUROVIA CS, a.s.			
řidič:			
příjemce:		místo vykládky:	
EUROVIA CS, a.s. oblast Obalovny a lomy závod Obalovny CZ 198 00 Praha 9		Obalovna Úžín	
odesílatel	dopravce	příjemce	
datum naložení: 19.11.2012	datum: 19.11.2012	datum vyložení: 19.11.2012	
čas naložení: 7,00 h	čas: 7,00 h	čas vyložení: 11.10.400.	
podpis/razítko:	podpis/razítko: <i>[Podpis]</i>	podpis/razítko:	
 EUROVIA CS, a.s. odštěpný závod oblast Čechy východ závod Emulze Kolín Plynárenská 889, CZ-280 02 Kolín 4 IČ: 45274924, DIČ: CZ45274924 <i>[Podpis]</i>	 EUROVIA CS, a.s. odštěpný závod oblast Čechy východ závod Emulze Kolín Plynárenská 889, CZ-280 02 Kolín 4 IČ: 45274924, DIČ: CZ45274924	<i>[Podpis]</i>	
Připojené doklady: Dodací list (vážní lístek), tech.karta výrobku			
Zpracoval: EUROVIA CS, a.s. - referát ZP, BOZP, PO			

Zdroj: autor

Licence pro mezinárodní silniční přepravu zboží pro cizí potřeby

Evropské hospodářské společenství

CZ¹⁾

**HLAVNÍ MĚSTO PRAHA
MAGISTRÁT HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY
Odbor dopravy**

**LICENCE č. 1346
pro mezinárodní silniční přepravu zboží pro cizí potřeby
OPIS č. 50**

Tato licence opravňuje²⁾ **EUROVIA CS, a.s.**

110 00 Praha 1-Nové Město

k mezinárodní silniční přepravě zboží pro cizí potřeby na všech dopravních cestách, na celou jízdu nebo část jízdy, na území Společenství podle nařízení Rady (EHS) č. 881/92 z 26. března 1992 a podle všeobecných podmínek této licence.

Zvláštní poznámky:

Tato licence platí od **15.4.2009** do **15.4.2014**

Vydáno v **Praze** dne **15.4.2009**

3)

1) Mezinárodní poznávací značky států:

(A) Rakousko, (B) Belgie, (CY) Kypr, (CZ) Česká republika, (D) Německo, (DK) Dánsko, (E) Španělsko, (EST) Estonsko, (F) Francie, (FIN) Finsko, (GR) Řecko, (H) Maďarsko, (I) Itálie, (IRL) Irsko, (L) Lucembursko, (LT) Litva, (LV) Lotyšsko, (M) Malta, (NL) Nizozemí, (P) Portugalsko, (PL) Polsko, (S) Švédsko, (SK) Slovensko, (SLO) Slovinsko, (UK) Spojené království.

2) Jméno a příjmení (obchodní firma) a úplná adresa (sídlo) dopravce.

3) Podpis a razítko vydávajícího příslušného orgánu nebo instituce.

Mezinárodní nákladní list CMR

1 Odesílatel (jméno, adresa, země) Absender (Name, Adresse, Land)		Mezinárodní nákladní list č. CZ Internationaler Frachtbrief Nr. <p>DŮ1: Tato přeprava podléhá i pokud bylo ujednáno jinak podmínkám o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční dopravě (CMR) Diese Beförderung unterliegt auch im Falle einer gegenteiligen Abmachung den Bestimmungen des Übereinkommens über Beförderungsvertrag im Internationalen Strassengüterverkehr (CMR)</p>		
2 Příjemce (jméno, adresa, země) Empfänger (Name, Adresse, Land)		16 Dopravce (jméno, adresa, země) Frachtführer (Name, Adresse, Land)		
3 Místo vykládky zboží Ausladestelle des Gutes Místo / Ort Země / Land		17 Další dopravci (jméno, adresa, země) Folgende Frachtführer (Name, Adresse, Land)		
4 Místo a datum nabládky zboží Einladestelle des Gutes und Datum Místo / Ort Země / Land		18 Výhrada a poznámky dopravce Vorbehalte und Bemerkungen des Frachtführers		
5 Připojené doklady Beiliegende Dokumente		10 Statistické číslo Statistische Nr.		
6 Signo a číslo 7 Počet kopií 8 Druh obalu 9 Označení zboží Zeichen und Nr. Anzahl der Kopien Art der Verpackung Bezeichnungen des Gutes		11 Hř. hmotnost v kg Bttogewicht kg	12 Objem v m ³ Umfang m ³	
UN číslo Oficiální pojmenování Číslo vzorů bezpečnostních značek Obalová skupina UN Nummer Offizielle Benennung Nummern der Gefahrzettelmuster Verpackungsgruppe		13 Pokyny odesílatele (celní a jiné formality) Anweisungen des Absenders (Zoll- und sonstige Formalitäten)		
14 Dobírka Nachname		19 K tíži odesílatel měna / Währung Příjemce Zu zahlen vom Absender		
15 pokyny ohledně placení dopravného Anweisungen über die Frachtverrechnung Vyplaceně / Frei Nevyplaceně / Unfrei		20 Zvláštní ujednání Besondere Vereinbarungen		
21 Vystaveno v / Ausgefertigt in		dne / am		24 Zboží obdržel Datum Gut erlangen Datum dne am..... dne..... (Podpis a razítko příjemce) (Unterschrift und Stempel des Empfängers)
22 Podpis a razítko odesílatele Unterschrift und Stempel des Absenders		23 Podpis a razítko dopravce Unterschrift und Stempel des Frachtführers		25 SPZ Vozidla / Tahače Přívěsu / Návěsu / 26 Užitečné zatížení Užitečné zatižení
27 Číslo DŽW 28 Číslo jizdy		29 Hraniční přechody		
30 Veškeré průvodní doklady		Potvrzení o odevzdání celního tranzitního dokladu: Zolltransitdokument empfangen:		
31 Různé		30 Veškeré průvodní doklady		

Příloha P: Kontrolní seznam

KONTROLNÍ SEZNAM

1. Místo kontroly	2. Datum	3. Čas	
.....			
4. Mezinárodní poznávací značka státu registrace a registrační číslo vozidla		
5. Mezinárodní poznávací značka státu registrace a registrační číslo přípojného vozidla		
6. Podnik provozující dopravu / adresa		
7. Řidič / pomocník řidiče		
8. Odesílatel, adresa, místo nakládky ⁽¹⁾ (?)		
9. Příjemce, adresa, místo vykládky ⁽¹⁾ (?)		
10. Celkové množství nebezpečných věcí na dopravní jednotku		
11. Překročení množstevního limitu ADR 1.1.3.6	☐ ano	☐ ne	
12. Způsob přepravy	☐ volně ložené	☐ v balení	☐ v nádrži
Doklady ve vozidle			
13. Přepravní doklady	☐ kontrolováno	☐ porušení zjištěno	☐ ► ⁽¹⁾ bezpředmětné ◀
14. Písemné pokyny	☐ kontrolováno	☐ porušení zjištěno	☐ nezjištěno
15. Dvoustranná / mnohostranná dohoda / vnitrostátní povolení	☐ kontrolováno	☐ porušení zjištěno	☐ nezjištěno
16. ► ⁽¹⁾ Osvědčení o schválení vozidel ◀	☐ kontrolováno	☐ porušení zjištěno	☐ nezjištěno
17. Osvědčení o výcviku řidiče	☐ kontrolováno	☐ porušení zjištěno	☐ nezjištěno
Provoz			
18. Zboží povoleno pro přepravu	☐ kontrolováno	☐ porušení zjištěno	☐ nezjištěno
19. Vozidla povolená pro přepravované zboží	☐ kontrolováno	☐ porušení zjištěno	☐ nezjištěno
20. Ustanovení o způsobu přepravy (volně ložené zboží, v balení, v nádrži)	☐ kontrolováno	☐ porušení zjištěno	☐ nezjištěno
21. Zákaz smíšeného nákladu	☐ kontrolováno	☐ porušení zjištěno	☐ nezjištěno
22. Naložení, zabezpečení nákladu a manipulace s nákladem ⁽²⁾	☐ kontrolováno	☐ porušení zjištěno	☐ nezjištěno
23. Prosakování zboží nebo poškození obalu ⁽³⁾	☐ kontrolováno	☐ porušení zjištěno	☐ nezjištěno
24. ► ⁽¹⁾ Označení obalu UN / označení nádrže ⁽²⁾ (?) (ADR 6) ◀	☐ kontrolováno	☐ porušení zjištěno	☐ nezjištěno
25. ► ⁽¹⁾ Označení obalu (např. č. UN) a štítky ⁽²⁾ (?) (ADR 5.2) ◀	☐ kontrolováno	☐ porušení zjištěno	☐ nezjištěno
26. Označení nádrže / vozidla (ADR 5.3.1)	☐ kontrolováno	☐ porušení zjištěno	☐ nezjištěno
27. Označení vozidla / dopravní jednotky (oranžová tabulka, zvýšení teploty.) (ADR 5.3.2-3)	☐ kontrolováno	☐ porušení zjištěno	☐ nezjištěno
Vybavení vozidla			
28. Obecné bezpečnostní vybavení podle specifikace v ADR	☐ kontrolováno	☐ porušení zjištěno	☐ nezjištěno
29. Vybavení podle přepravovaného zboží	☐ kontrolováno	☐ porušení zjištěno	☐ nezjištěno
30. Další vybavení určené v písemných pokynech	☐ kontrolováno	☐ porušení zjištěno	☐ nezjištěno
31. Hasicí zařízení	☐ kontrolováno	☐ porušení zjištěno	☐ ► ⁽¹⁾ bezpředmětné ◀
39. Kategorie nejzávažnějších rizik plynoucích z případného zjištěného porušení	☐ Kategorie I	☐ Kategorie II	☐ Kategorie III
40. Poznámky			
41. Orgán / úředník, který kontrolu provedl		

Příloha Q: Povinnosti subjektů zapojených do přepravy nebezpečných věcí dle zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě

Odesílatel

Podnik, který odesílá nebezpečné věci buď pro vlastní potřeby, nebo třetí stranu.

Dle Dohody ADR je povinen:

- zatřídit, zabalit a označit nebezpečné věci
- dodržet ustanovení o zákazu společné nakládky, pokud ji provádí
- nepředat k přepravě nebezpečné věci, jejichž přeprava není dovolena
- uvést správné a úplné údaje v přepravním dokladu
- přezkoumat před nakládkou průvodní doklady a provést vizuální kontrolu, zda vozidlo jeho zařízení splňují předepsaná ustanovení dle Dohody ADR
- označit kontejnery
- zabezpečit předepsané školení ostatních osob, podílejících se na přepravě
- ustanovit osobu bezpečnostního poradce

Dopravce

Dopravce je povinen podle Dohody ADR při přepravě nebezpečných věcí zejména:

- použít pouze vozidla, která jsou k tomu způsobilá
- zabezpečit, aby měl řidič povinnou výbavu vozidla, včetně oranžových výstražných tabulek případně bezpečnostních značek.
- zabezpečit, aby přepravu prováděli pouze řidiči, kteří jsou k tomu vyškoleni
- zajistit aby řidiči:
 - měl během přepravy s sebou a na požádání předložil oprávněným osobám ke kontrole průvodní doklady, funkční hasící přístroje a povinnou výbavu vozidla
 - nepřevzal k přepravě a nepřepravoval kus, jehož obal je poškozen nebo netěsný
 - provedl v případě nehody nebo mimořádné události opatření uvedená v písemných pokynech pro řidiče
 - dodržel předpisy týkající se nakládky, vykládky a manipulace, pokud ji sám provádí, včetně zákazu společné nakládky, provozu vozidla a dozoru nad vozidly
- ustanovit osobu bezpečnostního poradce
- zajistit, aby bylo vozidlo vybaveno písemnými pokyny pro případ nehody nebo mimořádné události

Příjemce

Subjekt, který zajišťuje vykládku nebezpečných věcí

Příjemce je povinen:

- nezdržovat bez pádných důvodů převzetí věci
- ověřit po vykládce, že požadavky ADR, které se ho týkají, jsou splněny
- provést v případech, pokud je to předepsáno ADR, čištění a dekontaminaci vozidel a kontejnerů
- zajistit, aby z kontejnerů poté, co byl plně vyložen, vyčištěn a dekontaminován, byla odstraněna označení nebezpečnosti
- ustanovit osobu bezpečnostního poradce

Nakládce

Podnik, který nakládá balené nebo nebalené bezpečnostní věci.

Nakládce je povinen:

- smí předat přepravě jen věci, jejich přeprava je povolena
- zkontrolovat, zda-li obaly předávané k přepravě nejsou poškozeny
- musí dodržet požadavky na nakládku a manipulaci
- musí dodržet požadavky na společnou nakládku i s ohledem na přepravu potravin, poživatin či krmiv
- ustanovit osobu bezpečnostního poradce
- při nakládce do kontejneru musí splnit povinnosti pro jeho označení

Vykládce

Podnik, který snímá kontejnery, vykládá kusy nebo vyprazdňuje cisterny obsahující nebezpečné věci.

Vykládce je povinen:

- přesvědčit se, že vykládá správné nebezpečné věci
- přesvědčit se, že obaly, cisterna nebo vozidlo nejsou poškozeny
- po vykládce odstranit všechny nebezpečné zbytky, které ulpěly na vnější straně cisterny nebo vozidla a zajistit uzavření ventilů
- zajistit, aby kontejnery po jejich úplném vyložení nebyly označeny dle Dohody ADR
- ustanovit osobu bezpečnostního poradce

Příloha R: Činnost bezpečnostního poradce

Hlavním úkolem bezpečnostního poradce je, při zachování odpovědnosti vykonávající činnosti spojené s nakládkou, vykládkou nebo přepravou nebezpečných věcí, usilovat všemi vhodnými prostředky a opatřeními, která usnadní přepravu nebezpečných věcí za dodržení platných předpisů, o co nejlepší bezpečnostní podmínky této přepravy.

Hlavní úkoly bezpečnostního poradce ve vztahu k podniku jsou:

- sledovat postupy a dodržování předpisů pro přepravu nebezpečných věcí
- poskytovat doporučení na přepravu nebezpečných věcí
- vypracovávat výroční zprávu o činnostech v přepravě nebezpečných věcí; tyto výroční zprávy se musí uchovávat po dobu 5 let a musí být předloženy na žádost příslušného státního orgánu
- sledovat postupy při dodržování pravidel týkajících se identifikace přepravovaných nebezpečných věcí
- sledovat pořízování dopravních prostředků na přepravu nebezpečných věcí a látek s ohledem na zvláštní požadavky, které musí splňovat
- sledovat výkon kontroly zařízení užívaného při přepravě, nakládce nebo vykládce nebezpečných věcí
- sledovat, zda jsou řádně školení zaměstnanci, zda jsou o tomto školení vedeny záznamy v jejich složce a zda mají k dispozici podrobné provozní postupy a pokyny
- sledovat uplatňování vhodných nouzových postupů v případě jakékoliv nehody nebo mimořádné události, která může nepříznivě ovlivnit bezpečnost přepravy, nakládky nebo vykládky nebezpečných věcí
- šetřit vážné nehody, mimořádné události nebo vážné rušivé zásahy, k nimž došlo během přepravy, nakládky nebo vykládky nebezpečných věcí, a vypracovávat o nich zprávy
- uplatňovat vhodná opatření k zamezení opakování nehod, mimořádných událostí nebo vážných rušivých zásahů
- zohlednit právní předpisy a zvláštní požadavky spojené s přepravou nebezpečných věcí při výběru a využívání subdodavatelů nebo třetích stran
- zajistit, aby byly během přepravy k dispozici průvodní doklady a bezpečnostní výbava v souladu s právními předpisy